

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA
TERENIE MIASTA PUCK NA LATA
2021-2026**

Ośrodek Psychoprofilaktyki NOWA PERSPEKTYWA

Kraków 2020

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
1. Metodyka opracowywania Strategii	5
2. Kontekst planowania strategicznego	6
3. Uwarunkowania formalne opracowania Strategii	6
4. Spójność z dokumentami strategicznymi	9
II. Charakterystyka Miasta Puck	12
1. Położenie	12
2. Sytuacja demograficzna.....	13
3. Kapitał społeczny i gospodarczy	15
3.1. Sytuacja gospodarcza i finanse publiczne	15
3.2. Rynek pracy.....	19
3.3. Wychowanie i edukacja	20
4. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	23
5. Kultura, sport i rekreacja	25
6. Opieka zdrowotna.....	27
7. Bezpieczeństwo publiczne.....	28
8. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych	28
8.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami	28
8.2. Pomoc społeczna	32
8.3. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania społecznych.....	38
III. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	39
1. Dziedziny planowania strategicznego	40
1.1. Wspieranie rodziny	40
1.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych	46
1.3. Zdrowie psychiczne.....	50
1.4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.....	53
1.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	65
1.6. Aktywność i integracja społeczna seniorów	73
1.7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	80

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa	86
1.9. Problem przestępczości	93
1.10. Rewitalizacja społeczna	96
2. Analiza swot	99
3. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	102
4. Zakładane rezultaty realizacji strategii	102
5. Ramy finansowe	103
6. System wdrażania strategii	105
7. Monitoring	106
8. Ewaluacja.....	106
8.1. Zakres ewaluacji.....	106
8.2. Sposób ewaluacji.....	106
8.3. Narzędzia ewaluacji	107
8.4. Okres ewaluacji	107
9. Ocena ryzyka	107
IV. Wnioski i podsumowanie.....	108
V. Bibliografia.....	110
VI. Spis wykresów, tabel i rysunków	111

Wykaz skrótów:

UM – Urząd Miasta

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

KPP – Komenda Powiatowa Policji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MZI – Miejski Zespół Interdyscyplinarny

KIS – Klub Integracji Społecznej

MOKSiR – Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji

DPS – Dom pomocy Społecznej

UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku

KIS – Klub Integracji Społecznej

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta Puck na lata 2021-2026¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Miasta Puck. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości
- rewitalizację społeczną.

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie miasta Puck na lata 2021-2026” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej Miasta Puck.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. Metodyka opracowywania Strategii

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla Miasta Puck zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

³Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. Kontekst planowania strategicznego

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla Miasta Puck jest przyjęta uchwałą nr XVI/8/2015 Rady Miasta Puck z dnia 14 grudnia 2015 roku Strategia Rozwoju Gminy Miasta Puck na lata 2015-2025. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta w dłuższej perspektywie czasowej oraz wyznaczającym najogólniejsze wizje gminy w przyszłości – pożądany obraz do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem Strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Gminy Miasta Puck. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Miasta, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące, bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. Uwarunkowania formalne opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Puck na lata 2021-2026, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b.,

ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” - dla gminy oraz „opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
1. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
2. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
3. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
5. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 956),
8. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409),
9. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

10. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
11. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
12. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
13. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
14. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
15. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1666 z późn. zm.),
16. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
17. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
18. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1578),
19. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
20. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
21. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1298),
23. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351 z późn. zm.),
24. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.),
25. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
26. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508),

27. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398),
28. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
29. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1493),
30. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
31. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
32. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
33. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
34. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
35. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1818),
36. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2019 r. poz. 1343),
37. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

4. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Puck na lata 2021-2026, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspojnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk

formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Puck wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m.in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Puck wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Puck najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego 2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

Charakterystyka Miasta Puck

1. Położenie

Puck to miasto powiatowe położone w północnej części województwa pomorskiego, nad Zatoką Pucką, w północno-wschodniej części Kępy Puckiej. Miasto jest samodzielną jednostką administracyjną i siedzibą Starostwa Powiatowego. Przebiega przez nie jedna droga wojewódzka (nr 216) oraz 7 dróg powiatowych i 86 gminnych-publicznych.

Rysunek 1. Położenie miasta i gminy Puck

Źródło: <https://pl.m.wikipedia.org>

Gmina Miasta Puck stanowi ok. 14% powierzchni powiatu. Istotnym walorem Pucka jest obsługa komunikacyjna, którą zapewnia system dróg o znaczeniu wojewódzkim, powiatowym i lokalnym. Sieć drogowa jest dobrze rozbudowana. Czas dojazdu do najbliższych ośrodków miejskich takich jak Władysławowo, Reda, Rumia, Gdynia czy Wejherowo wynosi ok. 30 min. Głównym szlakiem komunikacyjnym jest droga wojewódzka nr 216 (ul. Helska), przebiegająca z północy na południe, przez zachodnie obrzeże Miasta. Droga ta łączy Trójmiasto z Półwyspem Helskim.

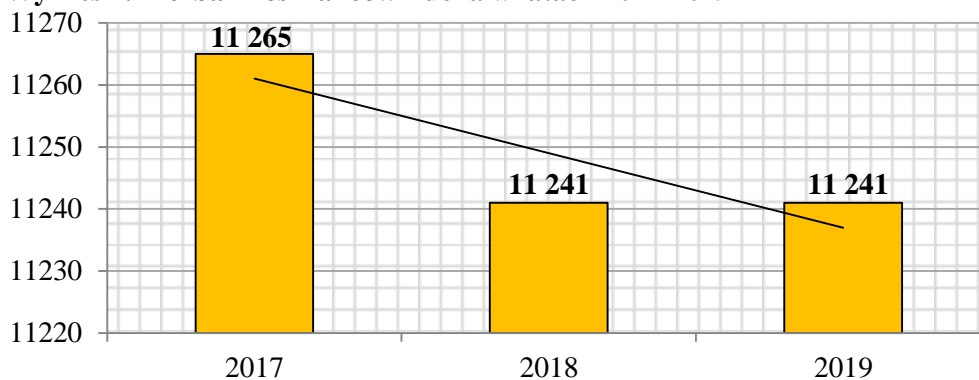
Ważnym elementem rozwoju ruchu turystycznego jest przepływająca przez Miasto i teren Gminy rzeka Pilica oraz znajdujące się liczne zbiorniki wodne, a także kompleksy stawów rybnych. Umożliwia to wędkowanie oraz rozwój turystyki wodnej.

2. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Miasto Puck zamieszkuje 11 241 osób (stan na 2019 rok). W stosunku do 2017 roku, liczba mieszkańców zmniejszyła się o 0,2%. Szczegółowe dane na przestrzeni lat 2017-2019 zostały zaprezentowane na poniższym wykresie.

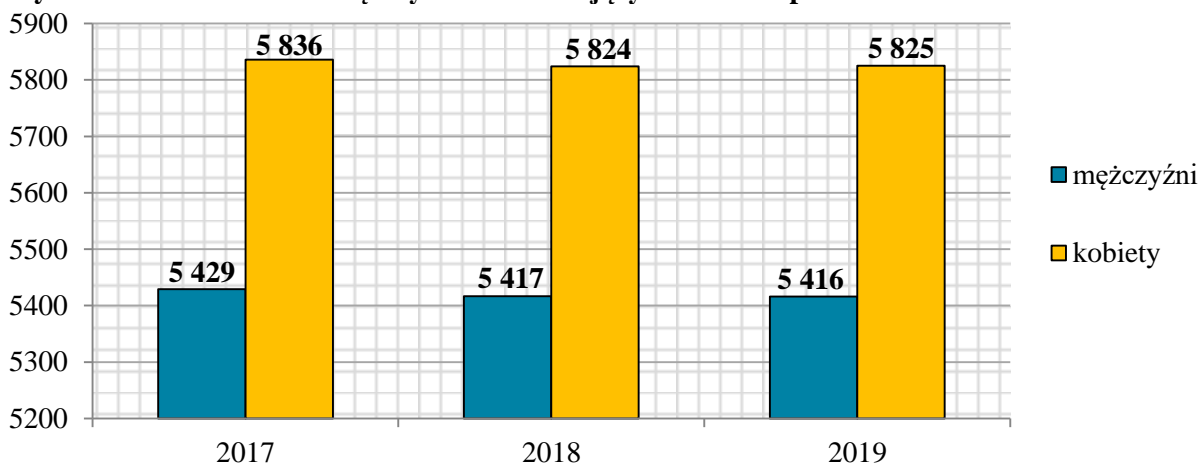
Wykres 1. Liczba mieszkańców Pucka w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mężczyzn zamieszkujących Miasto jest nieco mniejsza od liczby kobiet, które stanowią 51,8% ogólnej liczby ludności (5825 kobiet), natomiast mężczyźni 48,2% (5416 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Mieście wynosi 108, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 108 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Puck na przestrzeni lat 2017-2019

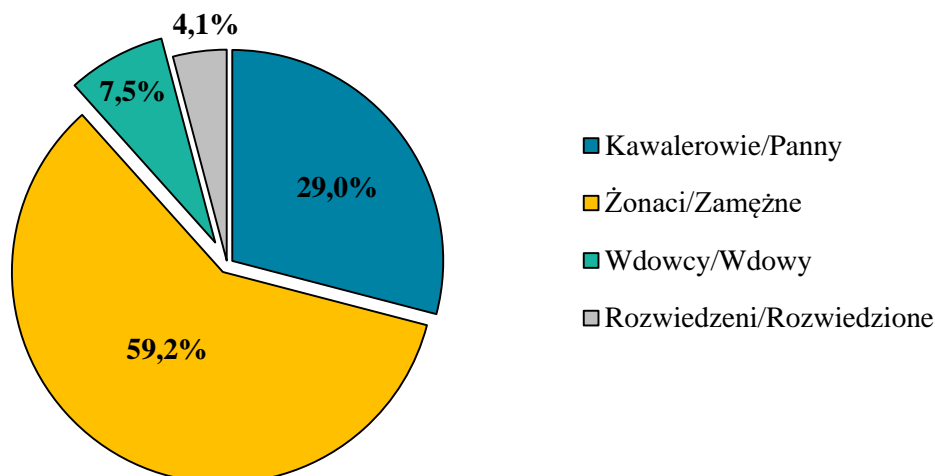
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Mieszkańcy Miasta Puck zawarli w 2019 roku 62 małżeństwa, co oznacza, że na 1000 mieszkańców zostało zawartych 5,5 małżeństw. W porównaniu do całej Polski jest to wartość większa, na terenie całego kraju wynosi bowiem 4,8. W stosunku do 2018 roku można zauważyć wzrost liczby zawieranych małżeństw na 1 000 ludności w Mieście Puck (5,8).

Stan cywilny mieszkańców Pucka według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku przedstawia się następująco:

- 29,0% mieszkańców jest stanu wolnego,
- 59,2% żyje w małżeństwie,
- 4,1% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 7,5% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców Pucka według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Mieście Puck ujemny i wynosi -38 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -3,39 na 1 000 mieszkańców. Jest to wartość znacznie mniejsza w porównaniu do wartości w całej Polsce, gdzie wynosi -0,9. Na przestrzeni lat 2017-2019 przyrost naturalny w Pucku przyjmował wartości ujemne. Najmniejszy odnotowany został w 2018 roku kiedy wynosił -50, natomiast największy w 2017 roku (-17).

Tabela 1. Przyrost naturalny w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe	129	110	103
zgony	146	160	141
przyrost naturalny	-17	-50	-38

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Struktura ludności w Pucku według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 16% jest w wieku przedprodukcyjnym – 14 lat i mniej;
- 60% mieszkańców Miasta jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-64;
- 24% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w Pucku. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, natomiast spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie.

Tabela 2. Udział ludności wg. ekonomicznych grup wieku w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
wyszczególnienie	%	%	%
wiek przedprodukcyjny	16	16	16
wiek produkcyjny	61	61	60
wiek poprodukcyjny	23	23	24

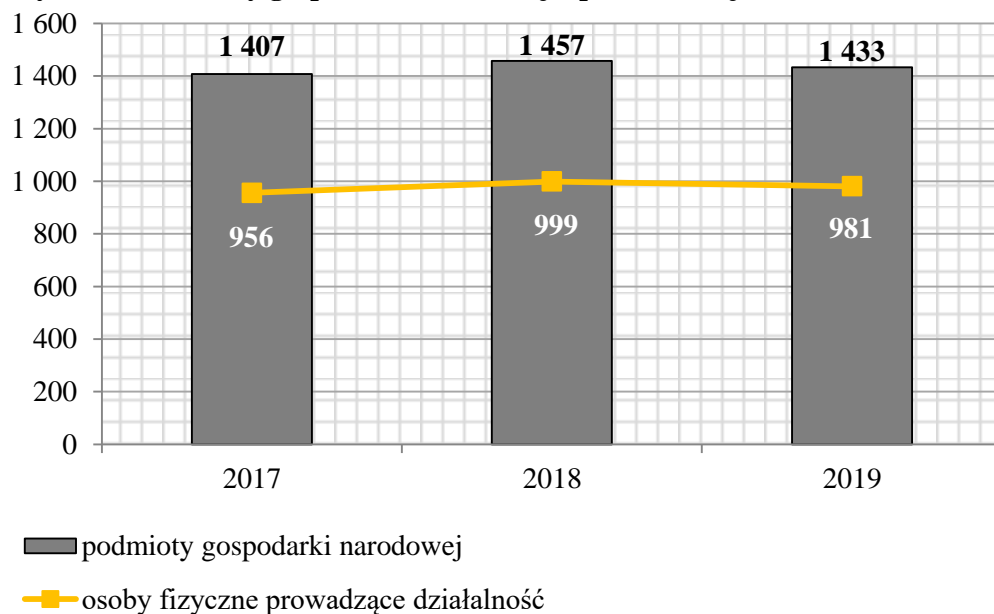
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3. Kapitał społeczny i gospodarczy

3.1. Sytuacja gospodarcza i finanse publiczne

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Pucku pod koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były łącznie 1 433 podmioty gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 981. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 999, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 1 457. W roku 2018 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Pucku wzrosła o 1,8%, natomiast w 2019 roku spadła o 1,6% (w porównaniu do roku poprzedniego). Szczegółowe dane przedstawia wykres nr 4.

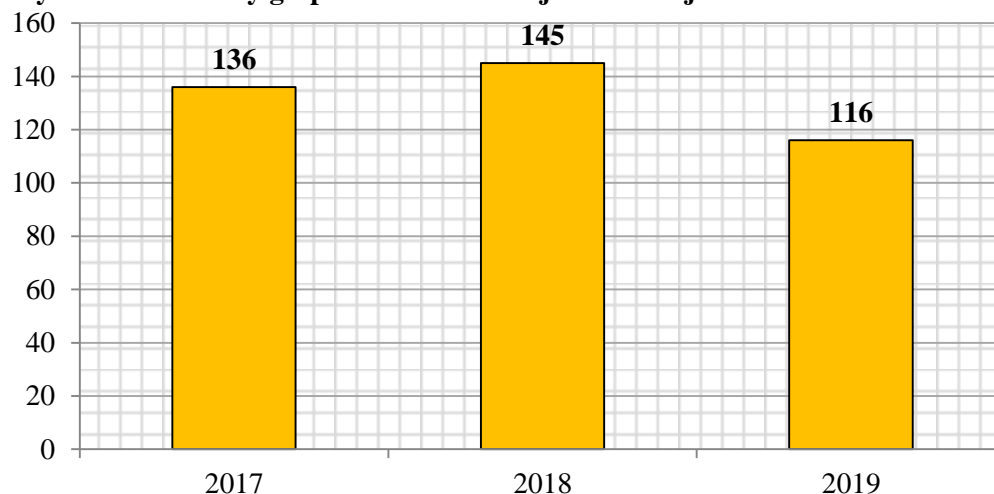
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zostało nowo zarejestrowanych 116 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do 2018 roku oznacza to spadek o 29 podmiotów, natomiast w porównaniu do roku 2017 – o 20. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2019 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w Pucku według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 1 359 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Mieście 58, natomiast średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników - 16.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Pucka według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami miasta są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami miasta mogą być również:

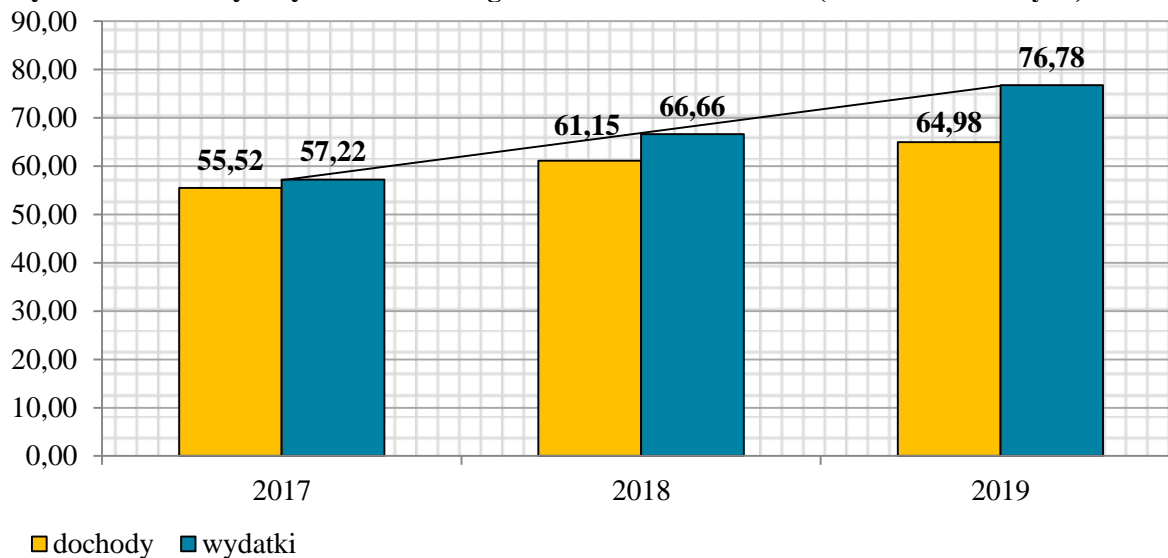
- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Wydatki miasta przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Struktura finansów publicznych Pucka na przestrzeni lat 2017-2019 wykazuje tendencję wzrostową - od 2017 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków Miasta. Jednocześnie można zauważyć, że w ostatnich trzech latach wydatki Miasta przewyższały jego dochody.

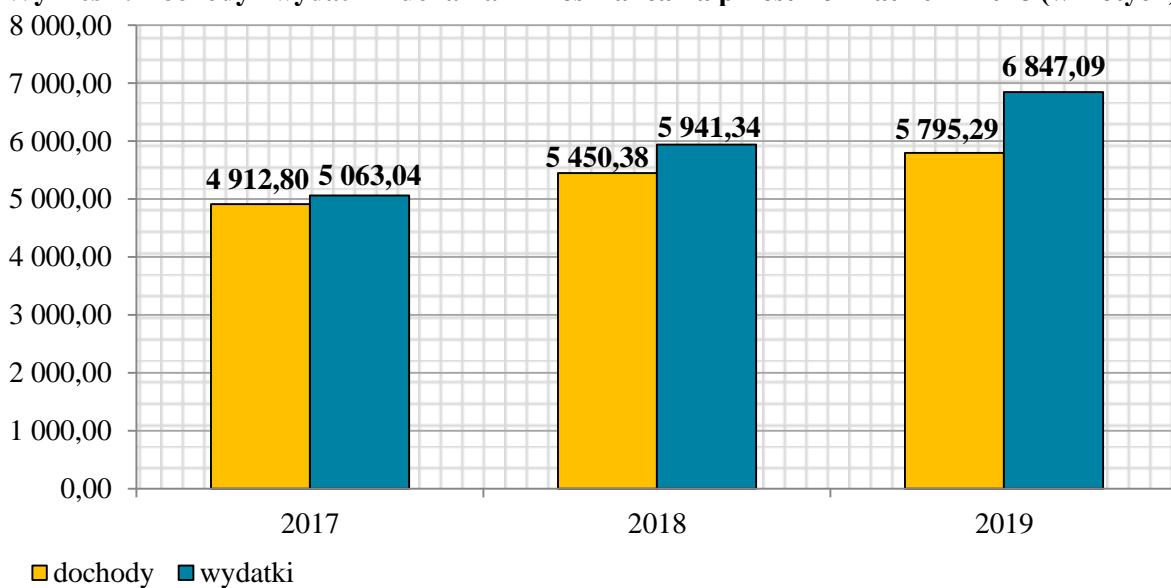
Wykres 6. Dochody i wydatki Miasta ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochody Pucka w 2019 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5 795,29 zł. Wydatki Miasta w przedmiotowym roku, kształtowały się na wyższym poziomie – 6 847,09 zł. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków Miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Wykres 7. Dochody i wydatki Pucka na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2018 (w złotych)

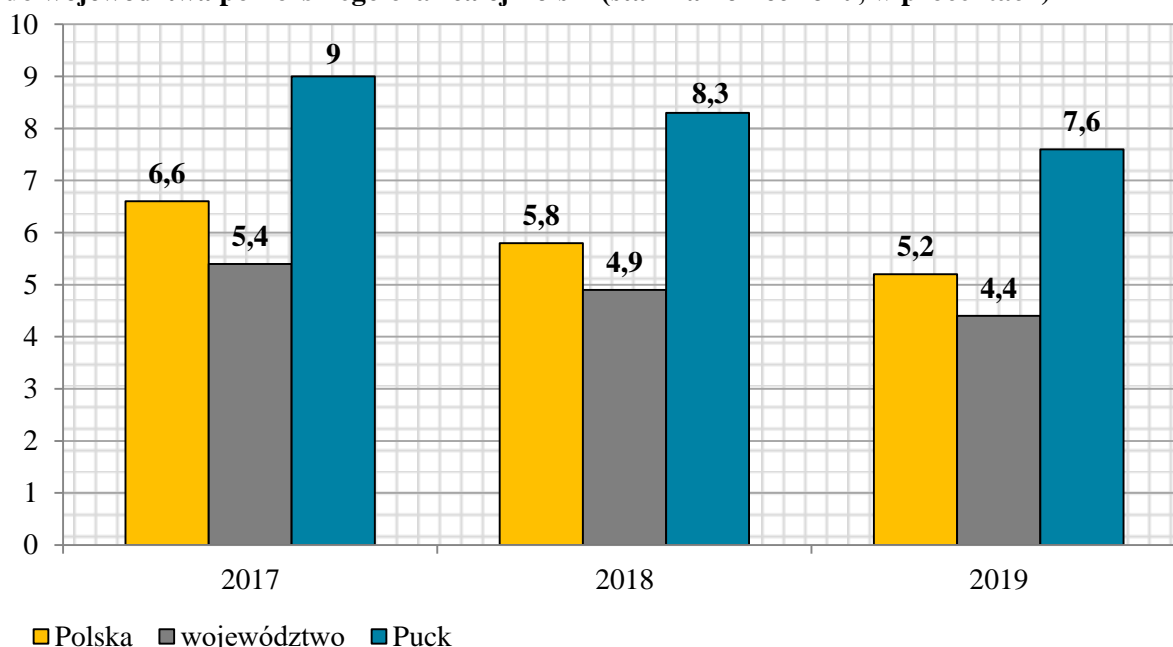
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.2. Rynek pracy

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest **stopa bezrobocia rejestrowanego**, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Szacunkowa stopa bezrobocia w Pucku w 2019 roku wynosiła 7,6%, a więc była wyższa od stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie pomorskim (4,4%) i w całej Polsce (5,2%). Od 2017 roku stopa bezrobocia w Mieście uległa zmniejszeniu, podobnie jak miało to miejsce w całej Polsce. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Szacunkowa stopa bezrobocia w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa pomorskiego oraz całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

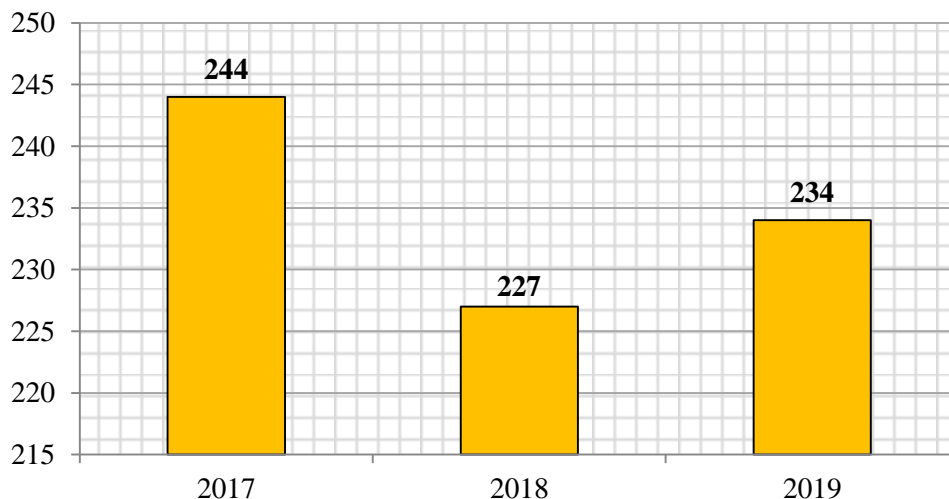

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w Pucku na 1000 mieszkańców pracowały 234 osoby⁵. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 2 627 osób. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć można zauważyć, że odsetek pracujących kobiet był znacznie większy od odsetka mężczyzn, bowiem kobiety stanowiły 67% wszystkich pracujących (1 764 osoby), natomiast mężczyźni 33% (863 osoby).

⁵ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.3. Wychowanie i edukacja

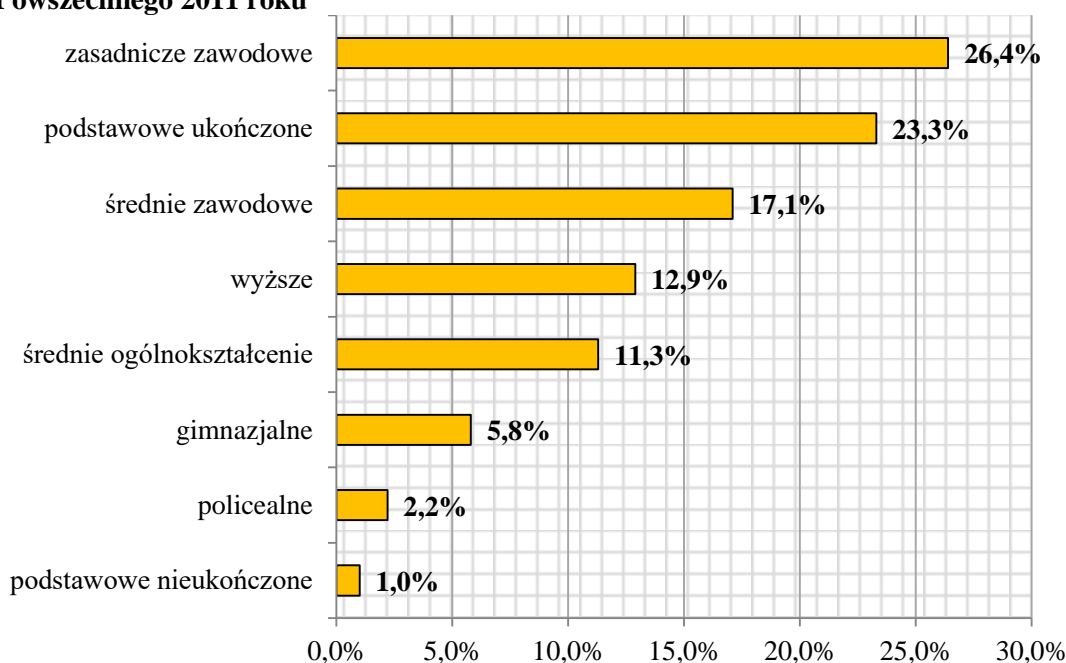
Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku **struktura wykształcenia** mieszkańców Pucka przedstawia się następująco:

- 12,9% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,2% wykształcenie policealne,
- 11,3 % średnie ogólnokształcące,
- 17,1% średnie zawodowe,
- 26,4% zasadnicze zawodowe,
- 5,8% gimnazjalne,
- 23,3% podstawowe ukończone,
- 1,0% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej⁶.

W porównaniu do całego województwa pomorskiego, mieszkańcy Miasta mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Mieście największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (27,7%) oraz zasadnicze zawodowe (18,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,4%) oraz podstawowe ukończone (18,9%).

⁶ <https://www.polskawliczbach.pl>

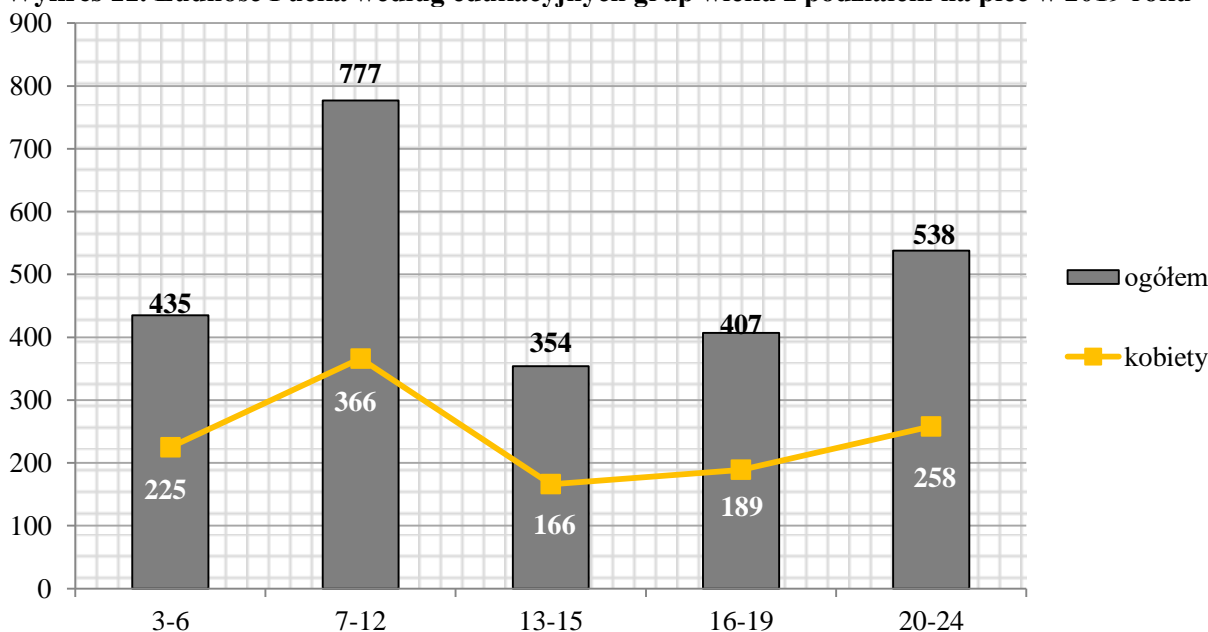
Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 2 511 mieszkańców Pucka. Rozpatrując kwestię ludności Miasta z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (777 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (538 osób), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (435 osób). Ludność Miasta według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 11. Ludność Pucka według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Z Raportu o stanie Gminy Miasta Puck wynika, że w Pucku funkcjonuje jedna publiczna szkoła podstawowa – **Szkoła Podstawowa im. Mariusza Zaruskiego** oraz działa jeden miejski żłobek. Do szkół niepublicznych na terenie Miasta należą:

- Szkoła Podstawowa „Małe Morze” im. ks. Jana Kaczkowskiego,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa.

W Mieście funkcjonują dodatkowo przedszkola niepubliczne, tj.:

- Niepubliczne Przedszkole „Grzybek”,
- Przedszkole Niepubliczne „Pod Tęczą”,
- Przedszkole Niepubliczne „Brzechwy”,
- Niepubliczne Przedszkole „Małe Morze”,
- Pierwsze Przedszkole Integracyjne.

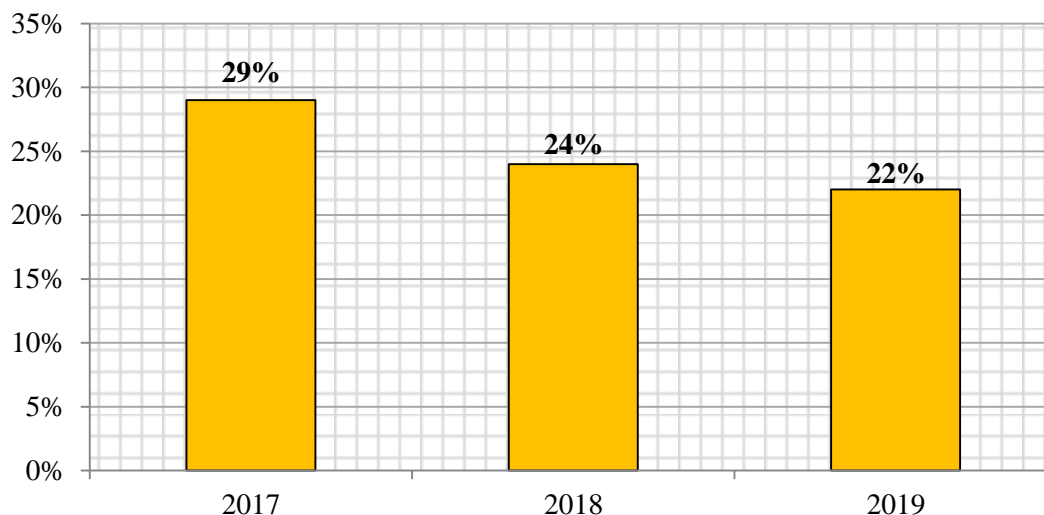
Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁷.

W 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 16 753 590,73 zł, w 2018 roku kształtowały się na poziomie 16 050 190,17 zł, natomiast w 2019 roku Miasto poniosło wydatki z tym związane w wysokości 16 883 206,00 zł.

⁷ <http://sejm.gov.pl>

Można zauważyć, że co roku na oświatę i wychowanie przeznaczony zostaje znaczny odsetek wydatków Miasta, jednak na przestrzeni ostatnich trzech lat ich odsetek zmniejszył się, bowiem w 2017 roku wydatki te stanowiły 29%, w 2018 roku – 24%, natomiast w 2019 roku na oświatę i wychowanie przeznaczono 22% wszystkich wydatków Miasta.

Wykres 12. Udział wydatków z budżetu Miasta na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w Pucku to łącznie 4 128 mieszkań (stan na koniec 2019 roku), w tym 52 nieruchomości stanowią lokale socjalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Mieście w 2019 roku kształtowała się na poziomie 71,1 m², co jest wartością mniejszą w porównaniu do całego województwa pomorskiego, gdzie kształtowała się na poziomie 72,2 m². Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych i jednocześnie wzrost liczby nieruchomości. Szczegółowe dane prezentuje tabela nr 3.

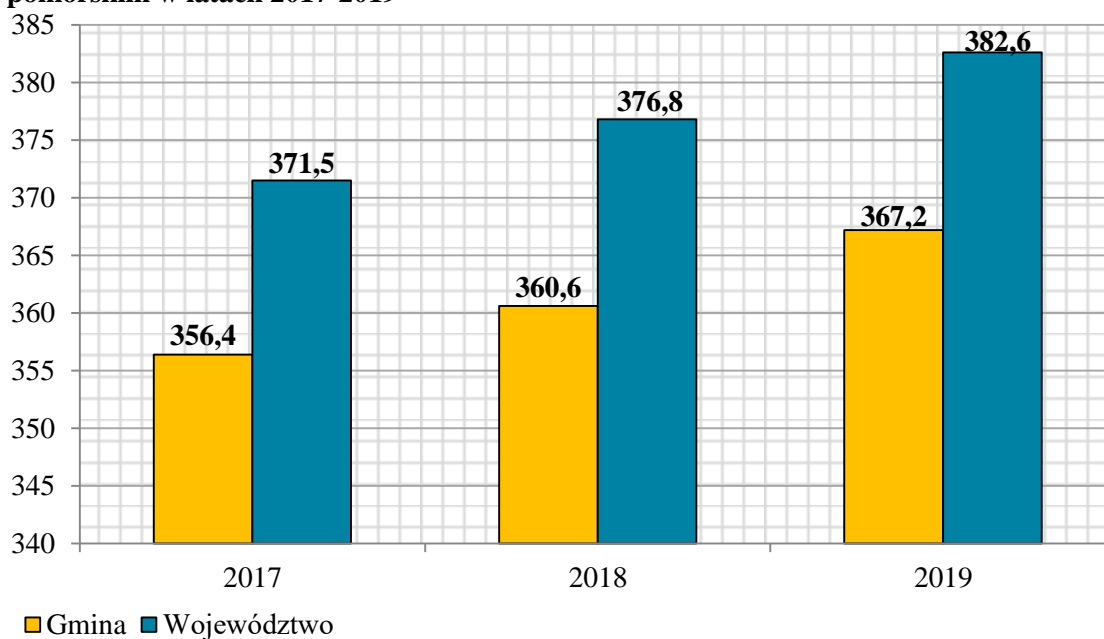
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba mieszkań	4 015	4 053	4 128
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	71,4	71,4	71,1
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	2 663	2 637	2 385
kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w zł)	630 531	617 922	592 303
liczba lokali socjalnych	61	58	52

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mieszkań przypadająca na każdych 1 000 mieszkańców w Pucku, jest mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie pomorskim. W Mieście jest to 367,2 mieszkania na 1 000 mieszkańców, z kolei w całym województwie – 382,6. Można zauważyć również, że w ostatnich trzech latach wzrosła liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia wykres nr 13.

Wykres 13. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców Pucka oraz w województwie pomorskim w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W tabeli nr 4 został przedstawiony odsetek ogółu ludności korzystających z instalacji techniczno-sanitarnych w Pucku według danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni lat 2017-2019. Z prezentowanych informacji wynika, że w omawianym roku z wodociągu korzystało 98,5% osób, z kanalizacji 96,9%, natomiast gaz użytkowało 20,8% mieszkańców. Liczba korzystających z poszczególnych instalacji sanitarno-technicznych na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Wyjątek stanowi gaz, z którego w porównaniu do 2017 roku korzystało o 2,8 pp. większy odsetek mieszkańców.

Tabela 4. Korzystający z instalacji techniczno-sanitarnych w % ogółu ludności w latach 2017-2019

rodzaj instalacji	2017	2018	2019
wodociąg	98,4	98,4	98,5
kanalizacja	96,9	96,9	96,9
gaz	18,0	18,9	20,8

Źródło: <https://bdll.stat.gov.pl>

5. Kultura, sport i rekreacja

Działalność sportowo-kulturalną na terenie Miasta prowadzi głównie **Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji**, który słynie szczególnie z organizacji imprez żeglarskich. Odbywają się tam zawody żeglarskie zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym, a także obozy sportowe oraz inne imprezy rekreacyjne. Długi pas wybrzeża Zatoki Puckiej stwarza tutaj doskonałe warunki do uprawiania sportów wodnych. Pucki MOKSiR posiada niezwykle nowoczesne zaplecze sportowe - nowoczesny stadion, boisko piłkarskie, siłownię oraz halę sportową. W skład kompleksu wchodzi też czterotorowa kręgielnia sprzyjająca spędzaniu czasu w rodzinnym gronie. Można również skorzystać ze ścianki wspinaczkowej, czy pograć w bilard lub tenis stołowy.

Upowszechnianiem wiedzy i kultury w Mieście zajmuje się ponadto **Biblioteka Publiczna im. Zaślubin Polski z Morzem**⁸. Placówka bierze udział m.in. w Programie Rozwoju Bibliotek. W związku z tym prowadzi wiele różnorodnych działań: dba o rozwój kulturalny lokalnej społeczności, udostępnia nowoczesne technologie, organizuje szereg działań, których odbiorcami są zarówno dzieci, młodzież, dorośli jak i seniorzy. Fundatorami Programu Rozwoju Bibliotek jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW) oraz Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI). PAFW jest partnerem Fundacji Billa i Melindy Gates w przedsięwzięciu, które ma ułatwić polskim bibliotekom publicznym dostęp do komputerów, Internetu i szkoleń.

Zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych oraz informacyjnych mieszkańców służą następujące zadania, m.in.:

- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dokumentujących dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy,
- udostępnianie zbiorów na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wymiany międzybibliotecznej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej wśród społeczności lokalnych,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotekarzy,
- kształtowanie postaw społecznych dzieci i młodzieży,
- prowadzenie działalności wydawniczej,

⁸ <http://www.wbpg.org.pl>

- współdziałanie z bibliotekami w kraju i za granicą w zakresie rozwijania oraz doskonalenia działalności biblioteki, a także rozwijania i zaspokajania potrzeb oświatowych i kulturalnych mieszkańców.

Biblioteka Publiczna w Pucku w 2019 roku włączyła się poprzez swoją działalność do życia społecznego Miasta, będąc organizatorem imprez o charakterze kulturalno-edukacyjnym skierowanych zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci oraz młodzieży. Realizowane działania powstawały we współpracy ze szkołami, przedszkolami, towarzystwami i organizacjami społecznymi. Jednym z priorytetowych zadań było propagowanie idei czytania wśród dzieci i młodzieży oraz organizowanie inicjatyw upowszechniających książkę oraz czytelnictwo. W związku z tym wdrożone zostały różne formy promocji czytania tj. projektu „Z książką na Start” we współpracy z Fundacją Metropolia Dzieci. Oprócz zajęć kameralnego czytania bajek, zajęć plastycznych, prezentacji multimedialnych organizowano też lekcje z zakresu przysposobienia bibliotecznego oraz lekcje o regionie.

W 2019 roku zorganizowano w Pucku wiele imprez masowych, plenerowych wydarzeń kulturalnych, a także cyklicznych obchodów o charakterze rozrywkowym i sportowo-rekreacyjnym, m. in.:

- Festiwal Lato z Radiem,
- Koncerty Muzyki Klasycznej,
- Urodziny Miasta,
- Mikołajki i Jarmark Świąteczny,
- Seanse filmowe z cyklu „Kino przy stadionie”,
- Pucka Noc Muzeów,
- Liga Foodtrucków,
- Jarmark Rękodzieła i Sztuki,
- Badminton Świątowanie w Pucku (Bieg Patriotyczny),
- Turnieje szachowe,
- Regionalny Turniej Osób Niepełnosprawnych,
- Regaty Jachtów Sterowanych Radiem,
- Mistrzostwa Polski w Kiteboardingu.

Bieżące informacje na temat wydarzeń w Pucku publikowane były w Informacji Turystycznej (Stary Rynek 2), w Urzędzie Miasta, MOKSiR, Bibliotece Miejskiej oraz w wielu instytucjach. Również na stronie Miasta www.miastopuck.pl, na profilu miasta Fb, w lokalnych mediach, na tablicach ogłoszeniowych, gablotach, wiatach autobusowych,

slupach ogłoszeniowych oraz poprzez dystrybucję ogólnopolską (kampania reklamowa Lata z Radiem, Dziennik Bałtycki).

6. Opieka zdrowotna

Placówki ochrony zdrowia mające swoje siedziby na terenie Gminy Miasta Puck są zrestrukturyzowane i od lat działają w oparciu o kontrakty zawarte z Narodowym Funduszem Zdrowia. Opiekę zdrowotną na poziomie specjalistycznym zapewnia obejmujący swym zasięgiem cały powiat pucki Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital im. Franciszka Żaczka w Pucku. Ponadto na terenie Pucka znajdują się Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące opiekę w zakresie podstawowych usług medycznych tj.:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SANITAS”;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Puckie Centrum Medyczne”.

Z danych GUS wynika, iż w Pucku w 2018 roku na jedną przychodnię przypadało 1 249 mieszkańców. Jest to wartość nieco większa od liczby mieszkańców przypadających na jedną przychodnię w całym powiecie, która wynosiła 2 143. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 8,3 porad w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co stanowi większą wartość znacznie większą w stosunku do całego powiatu puckiego (4,2). W Mieście w 2019 roku funkcjonowały następujące apteki:

- Apteka, ul. Wejherowska 3;
- Apteka „Pod Wieżą”, ul. Wojska Polskiego 7;
- Apteka „Wracam do Zdrowia”, ul. Kopernika 4;
- Apteka DOZ, ul. Wojska Polskiego 16;
- Apteka DOZ, Stary Rynek 12;
- Apteka Dyżurna, ul. Wejhera 9;
- Apteka Dyżurna, ul. Wejherowska 16;
- Apteka DOZ, ul. Sobieskiego 1;
- Apteka DOZ „Dbam o zdrowie. Nad Zatoką Pucką”, ul. 10 Lutego 52;
- Apteka „Rodzinna”, ul. Żarnowiecka 1.

Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie Miejskiej Puck w porównaniu do powiatu puckiego w 2018 roku

wyszczególnienie	Gmina	Powiat
przychodnie	9	40
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 249	2 143
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	8,3	4,2

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019*

7. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Mieście o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Pucku oraz strażacy z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pucku. Ponadto w 2012 roku powstała Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza.

8. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych

8.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁹. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”¹⁰. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹¹.

Na obszarze miasta Puck funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych, należą do nich:

- Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych na Rzecz Zdrowia odnowa,
- Stowarzyszenie Aktywny Puck,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Biblioteki w Pucku. Uniwersytet III Wieku,
- Zrzeszenie Kaszubsko – Pomorskie Oddział Puck,
- Stowarzyszenie Historyczne Morskiego Dywizjonu Lotniczego,

⁹ <https://poradnik.ngo.pl>

¹⁰ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹¹ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. ap. Piotra i Pawła,
- Puckie Stowarzyszenie Wspierające Osoby Niepełnosprawne Umysłowo „Razem”,
- Stowarzyszenie Miast Partnerskich „Przyjaciele”,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Problemami Autyzmu „Zrozumieć Świat”,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Miejskie Puck,
- Stowarzyszenie Kobiet Amazonki,
- Puckie Hospicjum pw. św. Ojca Pio,
- Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe w Pucku,
- ZHP Morski Hufiec Puck im. Obrońców Helu,
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Pucku,
- Związek Inwalidów Wojennych RP Zarząd Oddziału w Pucku,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy Puck,
- Związek Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego w Pucku,
- Klub Żołnierzy Rezerwy Ligi Obrony Kraju Zarząd Powiatowy w Pucku,
- Koło Przewodników Turystycznych PTTK w Pucku,
- Belona Koło Nr 68 PZW w Pucku,
- Klub Strzelecki Grot,
- Klub Sportowy Zatoka Puck,
- Lekkoatletyczny Klub Sportowy Ziemi Puckiej,
- Międzyszkolny Klub Sportowy KORAB Puck,
- Uczniowski Klub Sportowy „Zatoka 95” Puck,
- Towarzystwo Upiększania Miasta Pucka,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pucku,
- Stowarzyszenie Kultury i Sztuki Da Capo Al Fine,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży SUBSIDIUM,
- Polskie Stowarzyszenie Klasy Puck,
- Stowarzyszenie Sportów Wodnych „VIK” Puck,
- Puckie Towarzystwo Szachowe,
- Fundacja Orły Sportu,
- Stowarzyszenie „W Pucku Wzrastam i Tworzę”,
- Fundacja Puckie Centrum Diagnozy Terapii i Edukacji,
- Fundacja KOTIKOWO Oddział Puck,
- Stowarzyszenie Pucki Klub Żeglarski „Na Fali”,
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych – Koło w Pucku,

- Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych w Pucku,
- Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- Gminne Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” w Pucku,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Oddziałowi Położniczemu I Ginekologicznemu Szpitala Puckiego Sp. Z O.O.,
- Agroturystyczne Towarzystwo Nadmorskie Ziemi Puckiej,
- Klub Abstynenta „Żeglarz”,
- Kaszubska Fundacja Kulturalna im. Bp. Konstantyna Dominika,
- Stowarzyszenie Sympatyków 21 Dywizjonu Rakietowego Obrony Powietrznej,
- Stowarzyszenie Kolekcjonerów „Ziemia Pucka” w Pucku,
- Stowarzyszenie Turystyczne Puck,
- Lokalna Grupa Działania Małe Morze,
- Centrum Aktywizacji Młodzieży,
- Fundacja Wspierania Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych „Wise”,
- Stowarzyszenie Pokoleń Ziemi Puckiej,
- Fundacja „Edufun”,
- Stowarzyszenie Pozytywne Żłobki,
- Stowarzyszenie Projekt Pomarańcza,
- Fundacja Pozytywne Inicjatywy,
- Fundacja Centrum Integracji Społecznej w Pucku,
- Fundacja „Free-Dom” w Pucku,
- Stowarzyszenie Ogrodowe „Bałtyk” Puck,
- Fundacja Pomocy Osobom Zagrożonym Wykluczeniem Społecznym „Przystań”,
- Fundacja „Dla Pucka”,
- Stowarzyszenie Miłośników Zimowych Kąpiel, Sportu I Czynnej Rekreacji – Nordowe Morsy,
- Stowarzyszenie Port,
- Stowarzyszenie Puckie Centrum Sztuk Walki Virtus,
- Stowarzyszenie Sportowa Północ,
- Fundacja Phenomen,
- Fundacja POMORZEodNowa,
- Pucka Fundacja Rozwoju Turystyki,
- Stowarzyszenie „Koliber”,
- Mayo Judo & Fitness Center,

- Stowarzyszenie Akademia Młodego Sportowca w Pucku,
- Akademia Siatkówki Daniela Plińskiego¹².

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy miasta Puck z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Rocznym Programie Współpracy Miasta Puck z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie Gminy Miasta Puck na rok 2019* zatwierdzonym uchwałą Nr LVII/8/2018 Rady Miasta Puck z dnia 13 listopada 2018 roku¹³. Program określał sposób oraz zasady współpracy miasta Puck z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym m.in. wskazywał katalog zadań, ustalał tryb finansowania niniejszych zadań, określał szczegółowe cele, zasady formy i obszary współpracy Miasta z podmiotami III sektora działającymi na jego terenie. Do głównych zadań w 2019 roku należały:

- ochrona i promocja zdrowia;
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych oraz osób w wieku emerytalnym;
- organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży;
- wspieranie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- upowszechnienie i wspieranie kultury fizycznej i sportu;
- rozwijanie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji oświaty i wychowania;
- prowadzenie działalności na rzecz integracji europejskiej.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Mieście, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych (m.in. MOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

¹² <http://miastopuck.pl/lista-organizacji-pozarządowych>.

¹³ Uchwała Nr LVII/8/2018 Rady Miasta Puck z dnia 13 listopada 2018 r.

8.2. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Pucka jest **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**. Wsparcia i pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej¹⁴.

Świadczeniami pomocy społecznej realizowanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej są:

- świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy;
- świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenia zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, sprawienie pogrzebu, schronienie,

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1876.

posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i ośrodka wsparcia, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania, kierowanie do domów pomocy społecznej.

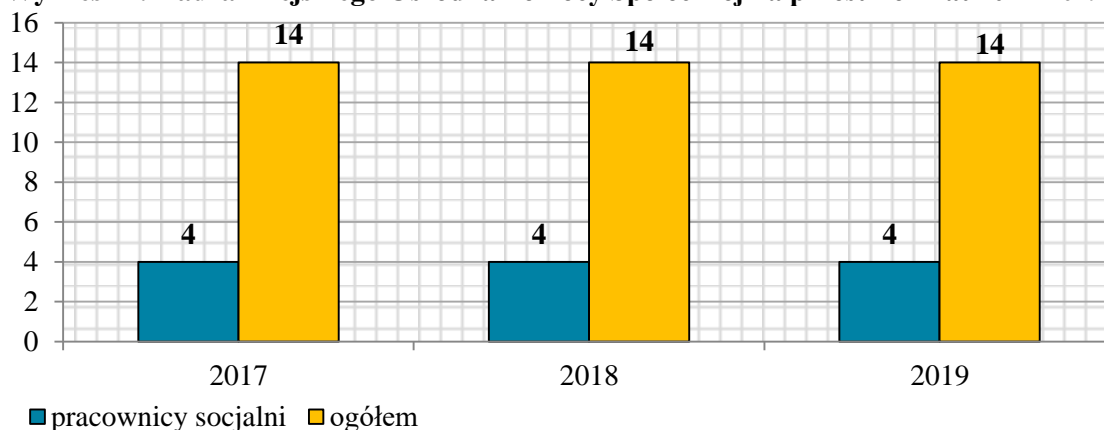
Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone w zakresie ustalonym ustawami i aktami wykonawczymi do ustaw oraz uchwałami Rady Miasta i Burmistrza Miasta Puck na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1378);
- uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1517);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 956);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r . o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1875);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1348);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

W 2019 roku w obszarze pomocy społecznej poniesiono wydatki na łączną kwotę 3 469 348,15 zł. W 2018 roku kwota wydatków kształtowała się na poziomie 3 365 454,06 zł, natomiast w 2017 roku poniesiono koszty z tym związane w kwocie 3 347 732,26 zł.

Na koniec 2019 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pucku zatrudnionych było 14 pracowników, w tym 1 kierownik, 4 pracowników socjalnych oraz 9 pozostałych pracowników. Spośród zatrudnionych w MOPS pracowników 6 osób posiada wykształcenie wyższe, 2 wykształcenie średnie. Jeden pracownik socjalny posiada specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. W latach 2017-2019 liczba zatrudnionych pracowników socjalnych utrzymywała się na stałym poziomie. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

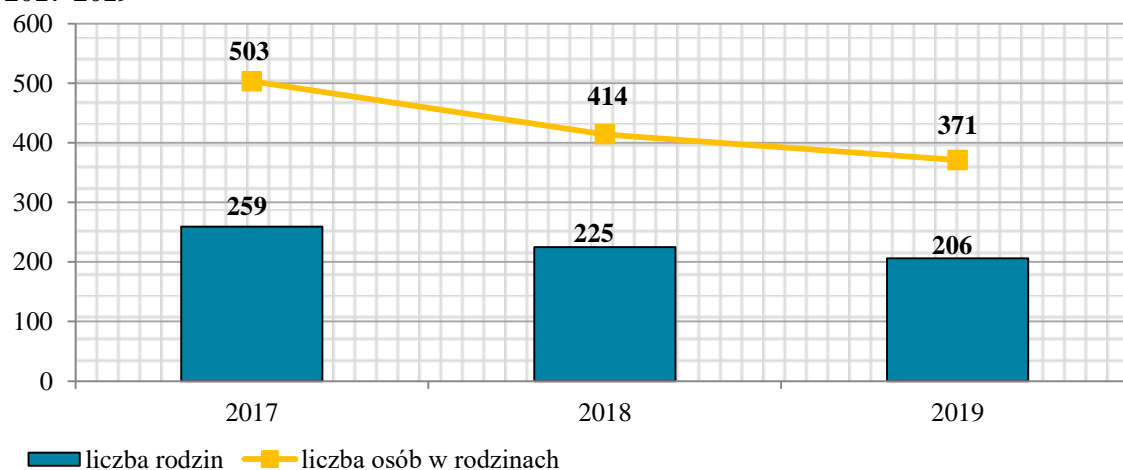
Wykres 14. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystało 206 rodzin – to o 19 rodzin mniej niż w 2018 roku i jednocześnie o 53 rodziny mniej niż w 2017 roku. W tym czasie zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Szczegółowe dane prezentuje wykres poniżej.

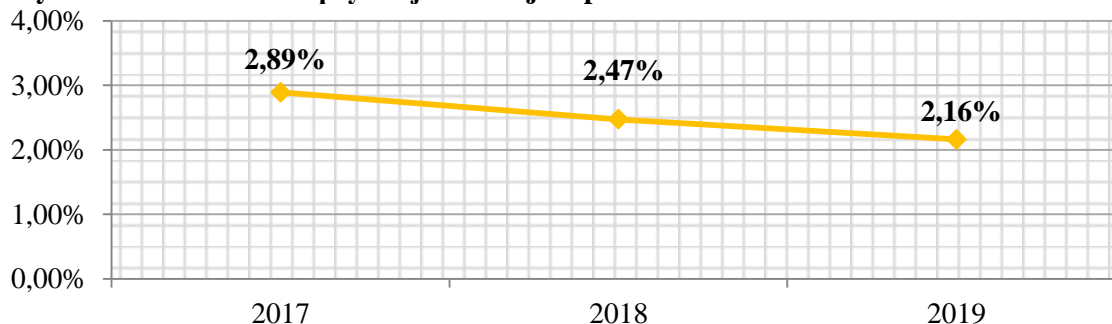
Wykres 15. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2017-2019 wartość omawianego wskaźnika uległa zmniejszeniu – z 2,89% w 2017 roku, do 2,16% w 2019 roku. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na wykresie nr 16.

Wykres 16. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, i 2019 rok

Tabela nr 6 przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku oraz płeć na przestrzeni ostatnich trzech lat. Z danych wynika, iż w 2019 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym (226 osób). Ponadto można zauważyć, że liczba korzystających z pomocy społecznej kobiet jest mniejsza od liczby mężczyzn (liczba kobiet - 135, liczba mężczyzn - 184).

Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby przyznanych świadczeń w latach 2017-2019

wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	0	0	75	37	59	31
produkcyjny	145	61	233	91	226	80
poprodukcyjny	22	16	39	30	34	24
ogółem	167	77	347	158	319	135

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych 204 osobom, natomiast w formie świadczeń niepieniężnych 68 osobom.

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W porównaniu do roku 2017, w 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmalała ze 167 w 2017 roku do 153 w 2019 roku, co oznacza spadek o 8%. Różnica w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie

w 2019 roku kształtuje się na poziomie 20 pp. – mężczyźni stanowili 60% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety - 40%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019

pleć	2017	2018	2019
kobiety	77	73	61
mężczyźni	90	105	92
ogółem	167	178	153

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście Puck było ubóstwo - z tego powodu pomoc otrzymywało 163 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono wsparcia znajduje się niepełnosprawność (127 rodzin), natomiast na trzecim - bezrobocie (73 rodziny). Stosunkowo częstym powodem udzielania świadczeń była także długotrwała lub ciężka choroba (60 rodzin), bezdomność (25 rodzin) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (21 rodzin). Szczegółowe dane dotyczące powodów udzielania pomocy i wsparcia rodzinom przez MOPS w Pucku przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8. Powody udzielania pomocy i wsparcia rodzinom w 2019 roku

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	Liczba rodzin
Ubóstwo	163
Niepełnosprawność	127
Bezrobocie	73
Długotrwała lub ciężka choroba	60
Bezdomność	25
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	21
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym: wielodzietność	16
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym: rodziny niepełne	15
Alkoholizm	11
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym: rodziny wielodzietne	4
Przemoc w rodzinie	4
Sytuacja kryzysowa	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2017-2019. W 2017 roku przeprowadzono je z 289 rodzinami, natomiast w 2019 z 225 rodzinami, co oznacza spadek o 22%. Liczba osób, rodzin oraz liczba osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni ostatnich trzech lat uległa zmniejszeniu.

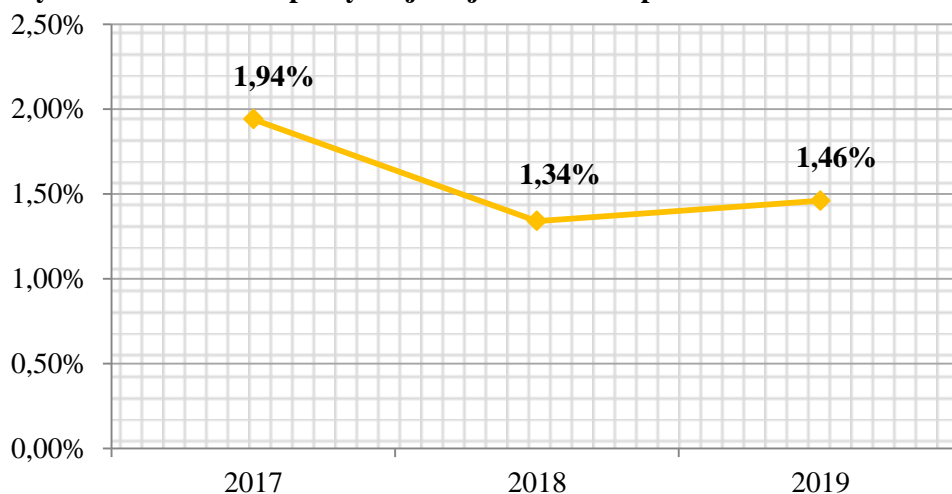
Tabela 9. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób ogółem	294	256	233
liczba rodzin	289	250	225
liczba osób w rodzinach	475	426	360

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 1,46%. Można zauważyć, że w stosunku do roku 2017 zmniejszył się – różnica kształtuje się na poziomie 0,48 pp.

Wykres 17. Wskaźnik pracy socjalnej w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

8.3. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie miasta Puck. Należą do nich:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe,
- Punkt Konsultacyjny,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Punkt Interwencji Kryzysowej,
- Puckie Centrum Wsparcia,
- Klub Integracji Społecznej,
- organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych,
- analiza SWOT¹⁵,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych,
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań.

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania między-dziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Miasta nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez Puck.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne, określono podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

¹⁵ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

CEL STRATEGICZNY

Sprawny i adekwatny do potrzeb mieszkańców, system rozwiązywania problemów społecznych w mieście Puck.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

1.1. Wspieranie rodziny

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny,

- pracy z rodziną,
- pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Miasta w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Miasta znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części Strategii przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Poniższa tabela przedstawia liczbę udzielonych świadczeń (pieniężnych i niepieniężnych) w podziale na poszczególne typy rodzin w 2019 roku. Dostrzegalna jest dominacja rodzin bez dzieci – w kwestii świadczeń niepieniężnych (5 673 świadczeń) oraz w obszarze świadczeń pieniężnych (1 764 świadczeń).

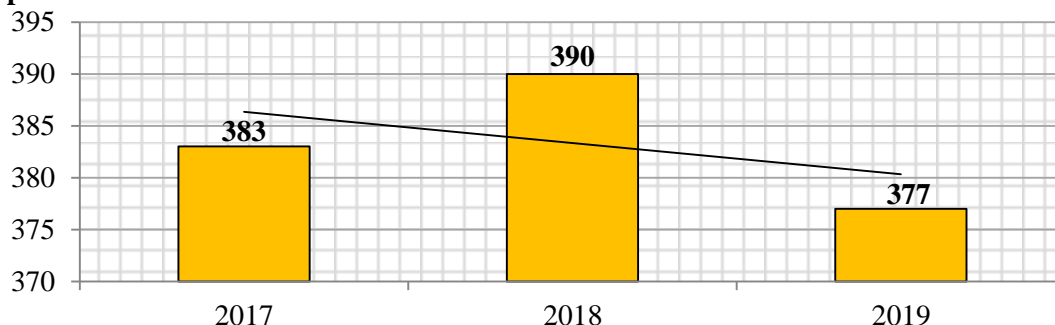
Tabela 10. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2019 roku

typ rodziny	liczba świadczeń	
	świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
bez dzieci	5 673	1 764
jedno dziecko	409	131
dwoje dzieci	117	89
troje dzieci	1 298	130
czworo i więcej dzieci	490	23
inne	795	48

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Wykres nr 18 przedstawia średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. Można zauważyć, że z tej pomocy w 2019 roku skorzystało średnio 377 rodzin, czyli o 3% mniej niż w roku 2018 oraz o 2% mniej niż w 2017 roku. W latach 2017-2019 dostrzegalna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 18. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 811 rodzin, w 2018 roku 752 rodziny, natomiast w 2019 roku 771 rodzin. Na przestrzeni lat 2017-2018 nastąpił zatem spadek liczby rodzin, pobierających to świadczenie. Jednocześnie można zauważyć wzrost kwoty udzielonych świadczeń w 2019 roku.

Tabela 11. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego na przestrzeni lat 2017-2019

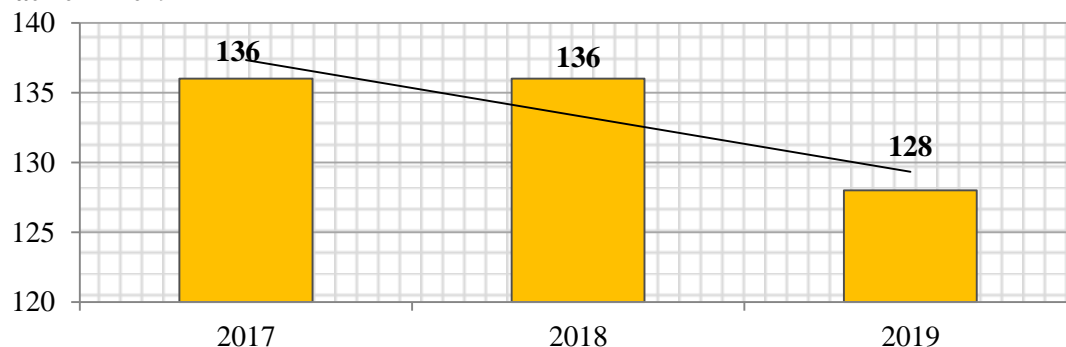
wyszczególnienie	2017	2018	2019*
liczba rodzin	811	752	771
kwota świadczeń (zł)	7 571 592,00	7 248 697,00	9 441 238,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

* dane za rok 2019 dotyczą okresu od stycznia do czerwca

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę, w rodzinie nie przekracza kwoty 800,00 zł. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystało 128 osób, co oznacza spadek w stosunku do 2017 i 2018 roku o 6%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

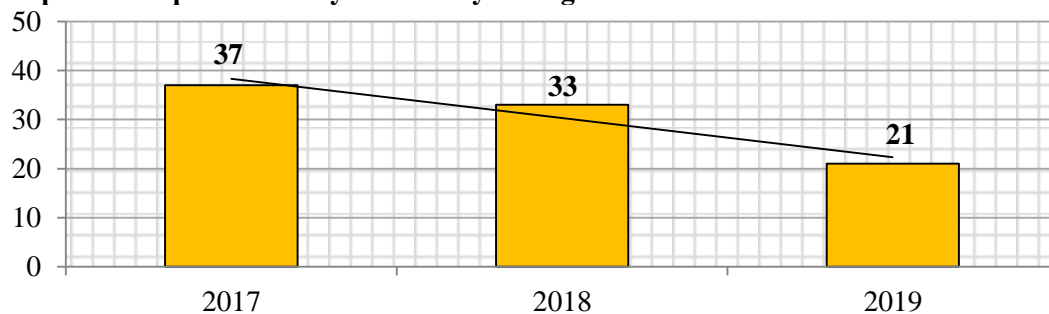
Wykres 19. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniżej przedstawiono liczbę rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na latach 2017-2019. Można zauważyć, że na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin otrzymujących wsparcie z tego powodu zmniejszyła się o 43%.

Wykres 20. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – ogółem w latach 2017-2018

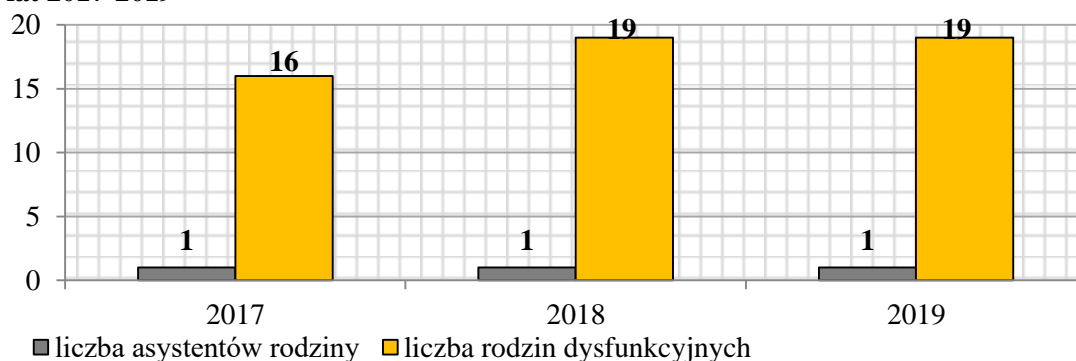

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) od dnia 18 października 2012 roku. Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W MOPS w Pucku w 2019 roku zatrudniony był jeden asystent rodziny. W ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę łącznie w 19 rodzinach (nie przekroczył on jednak asystentury z więcej niż 15 rodzinami w jednym czasie) doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba asystentów oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem utrzymała się na względnie stałym poziomie.

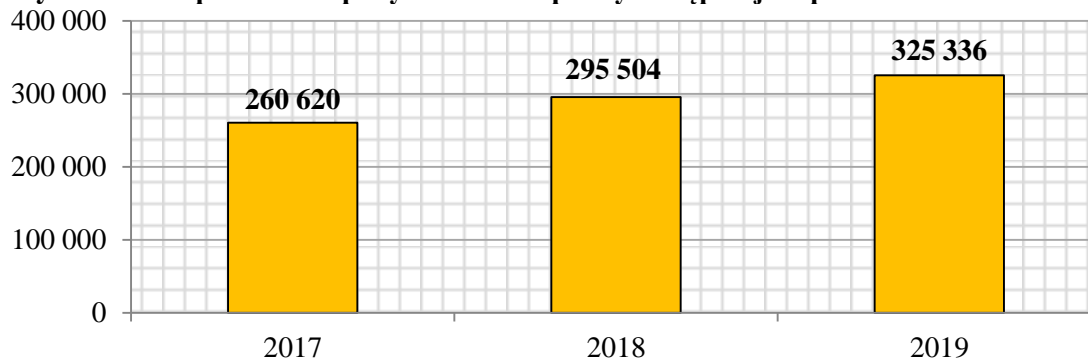
Wykres 21. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w omawianym roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 325 336 zł. Można zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 wzrosła.

Wykres 22. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w zł)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W mieście Puck funkcjonuje Klub Integracji Społecznej, w którego ramach działa m.in. świetlica dla dzieci, a także są organizowane zajęcia dla mam z dziećmi „Mama i bobas”.

W ramach wspierania rodziny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi służbami takimi jak: placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Miejski Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe oraz placówki służby zdrowia.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „wspierania rodziny” są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcyjności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Podniesienie umiejętności i kompetencji rodzicielskich oraz rozwój zdolności do przezwycięzania sytuacji kryzysowych występujących w rodzinie, w tym poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
2	Funkcjonowanie rodzin wspierających.	Liczba osób objętych pomocą rodziny wspierającej.
3	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
4	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
5	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
6	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
7	Poszerzenie działalności Klubu Integracji Społecznej w zakresie wspierania lokalnej społeczności w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach KIS, liczba zajęć zorganizowanych dla uczestników.
8	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.

9	Wsparcie w obszarze organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.
10	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
11	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
12	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	Placówki oświatowe, KIS, NGO.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

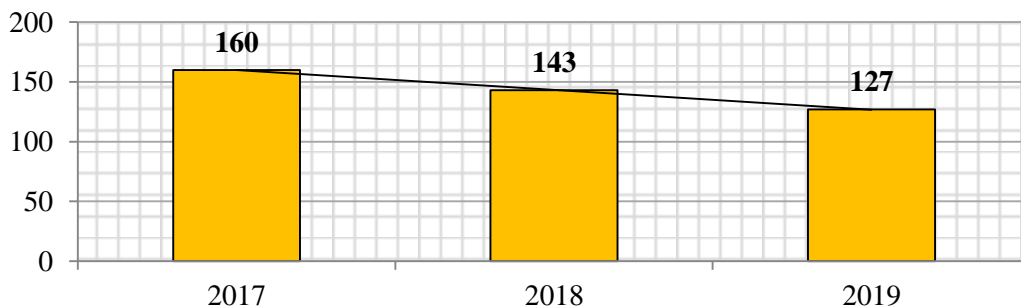
Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 127 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na drugim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w 2019 roku.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu zmniejszyła się. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek o 21%.

Wykres 23. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. W 2017 roku przyznano 855 świadczeń na łączną kwotę 130 815,00 zł, w 2018 roku liczba świadczeń wynosiła 793 na kwotę 125 288,00 zł, z kolei w 2019 roku udzielono 768 świadczeń na kwotę 145 625,00 zł. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba przyznanych świadczeń zmniejszyła się - w stosunku do 2017 roku o 10%.

Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	855	793	768
kwota świadczeń (zł)	130 815,00	125 288,00	145 625,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ciągu ostatnich trzech lat wzrosła liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2017 roku przyznano 2 763 świadczenia, w 2018 roku – 2 883, natomiast w 2019 roku – 3 141. Różnica pomiędzy 2017 rokiem, a 2019 rokiem kształtuje się na poziomie 378 świadczeń, co oznacza wzrost o 14%.

Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	2 763	2 883	3 141
kwota świadczeń (zł)	422 739,00	456 872,00	580 180,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2017 roku przyznano 1 193 świadczenia dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 1 253 świadczenia, natomiast w 2019 roku – 1 250.

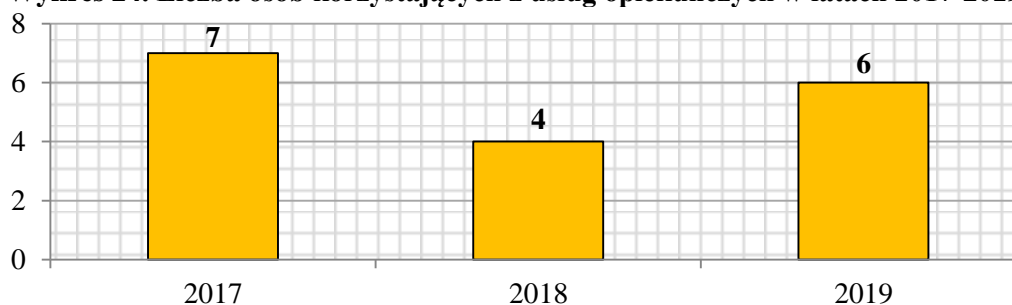
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 193	1 253	1 250
kwota świadczeń (zł)	182 529,00	198 181,00	237 155,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku z usług opiekuńczych (przysługujących osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób) skorzystało 6 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób korzystających z usług opiekuńczych uległa nieznacznym zmianom. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 24. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku w ramach działalności na rzecz osób niepełnosprawnych wspierano formy aktywności społecznej, m.in. turystycznej, sportowej i kulturalnej. Realizowano projekty integrujące środowisko osób niepełnosprawnych z mieszkańcami Miasta, a także angażowano ich w kreatywne i atrakcyjne inicjatywy np. „MESTWINADA” – Festyn Integuracyjny dla osób niepełnosprawnych umysłowo i mieszkańców ulicy Mestwina w Pucku. Ponadto w ramach pomocy społecznej zorganizowano kurs „Opiekun osób starszych i niepełnosprawnych”, w którym wzięły udział 4 osoby.

Realizując obowiązki określone w art. 32 ust. 5, 6 i 7 i art. 39 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku - Prawo oświatowe (Dz. Us. z 2020 r. poz. 910), rodzice lub opiekuni prawni dzieci niepełnosprawnych mogą ubiegać się o dowożenie uczniów do szkół i przedszkoli lub refundację kosztów związanych z dowożeniem do szkół uczniów niepełnosprawnych¹⁶.

¹⁶ <http://miastopuck.pl>

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

Korelacje

Obszarami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „wsparcia osób niepełnosprawnych” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie;
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
2	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych, w tym zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.

3	Dostosowywanie infrastruktury Miasta (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych, likwidowanie barier architektonicznych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
4	Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, w tym pracowników Urzędu Miasta oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pucku.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
5	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	Placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

1.3. Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁷.

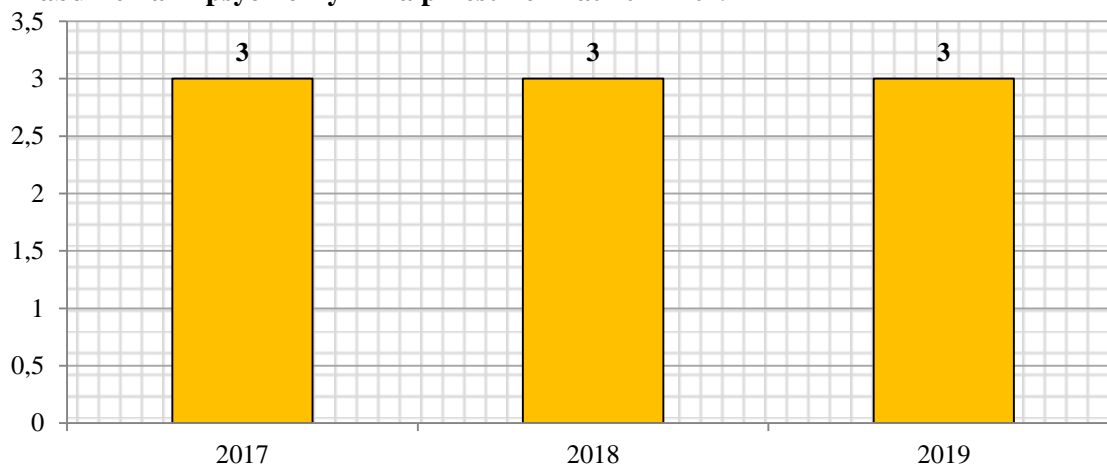
Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo

¹⁷ www.psychiatriapolska.pl

płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których można znaleźć wyczerpujące statystyki.

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, które skorzystały z usług specjalistycznych opiekuńczych utrzymywała się na stałym poziomie. W ciągu ostatnich trzech lat, rocznie z tego typu pomocy korzystały 3 osoby.

Wykres 25. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W Klubie Integracji Społecznej funkcjonuje poradnictwo psychologiczne, z którego uczestnicy mogą korzystać w sposób dostosowany do swoich potrzeb. Ponadto w Punkcie konsultacyjnym prowadzonym przez GKRPA jest możliwe otrzymanie wsparcia psychologicznego.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.

Korelacje

Płaszczyznami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowia psychicznego” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego;

- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego;
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno–rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- **przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Udzielanie informacji o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych.
2	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.
3	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych z obszaru zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
4	Zapewnienie dostępności do pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w placówkach oświatowych.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

5	Zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów zdrowotnych, w tym zaburzeń psychicznych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
---	--	---

<i>Wdrażanie</i>		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM, SP.	Placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁸. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Burmistrz Miasta Puck powołał **Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Działania podejmowane przez MKRPA w Pucku wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr XIX/7/2019 Rady Miasta Puck z dnia 30 grudnia 2019 r. *Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Puck na rok 2020*, a do jej zadań w szczególności należy:

¹⁸ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

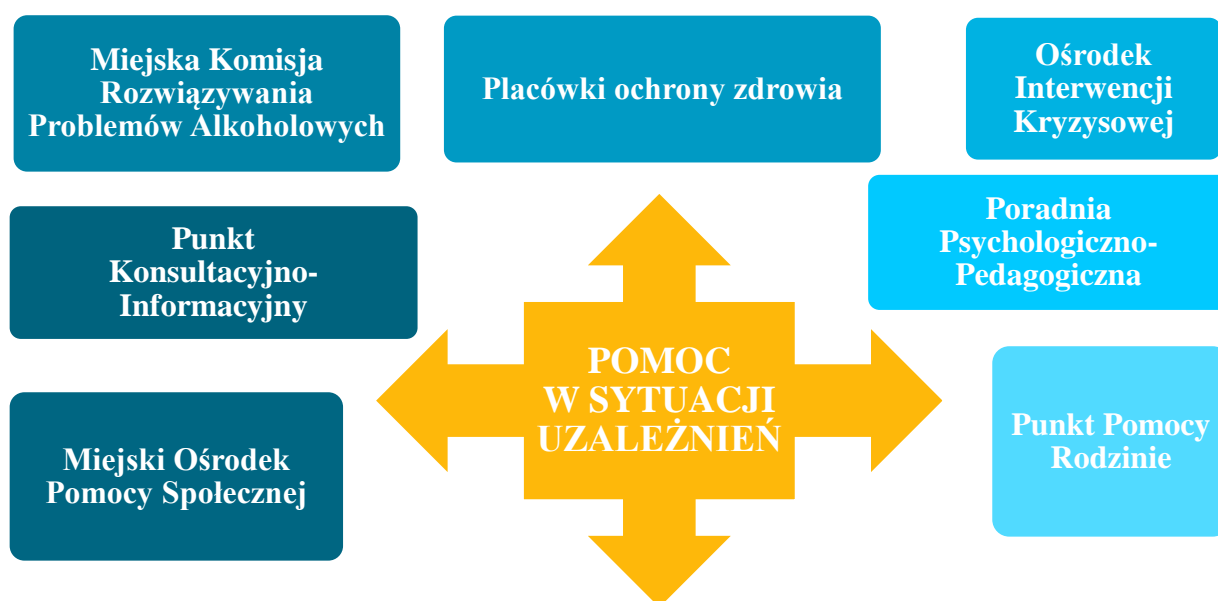
- inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co najmniej raz w roku;
- zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m. in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta;
- wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Miasta, będących podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- rozmowy motywujące do podjęcia leczenia;
- kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii;
- podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach i konferencjach.

Wśród głównych celów programu znajduje się m.in. minimalizacja szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu oraz podnoszenie świadomości w zakresie zagrożeń związanych z problemem alkoholizmu, natomiast do zadań realizowanych w ramach Programu należą m.in.:

- kontynuowanie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie, w szczególności wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym w realizacji zadań dotyczących profilaktyki, a także rozwiązywania problemów uzależnień oraz zapobiegania przemocy domowej;
- zapewnienie działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Punktu Konsultacyjnego¹⁹.

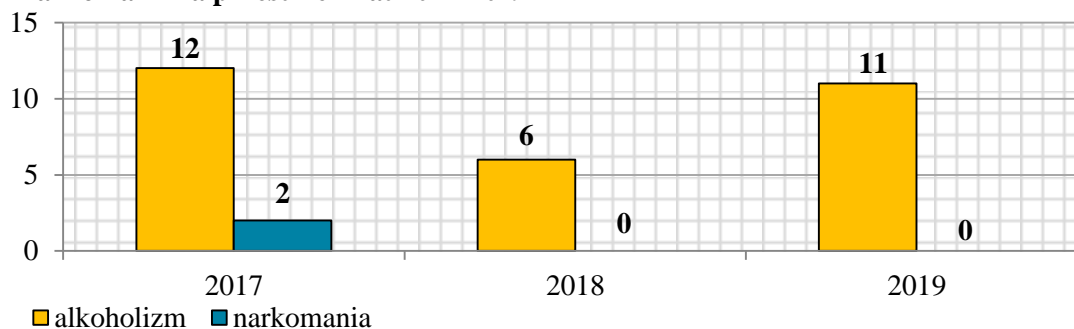
Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie miasta Puck mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

W 2019 roku z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 11 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na dziesiątym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2017-2018 liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka z powodu alkoholizmu znacznie spadła, natomiast w 2019 roku wrosła. W omawianym roku żadna z rodzin nie korzystała z wsparcia z powodu narkomanii. Szczegółowe dane w tych kwestiach przedstawia wykres poniżej.

¹⁹ Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Puck na rok 2020.

Wykres 26. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pucku, w ramach przysługujących jej uprawnień, działania.

Według stanu na koniec 2019 roku Komisja liczyła 5 członków. W 2019 roku przeprowadzili oni rozmowy z 46 osobami uzależnionymi od alkoholu. Jednocześnie w omawianym roku podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 46 osób uzależnionych od alkoholu, natomiast wobec 2 osób wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat Komisja prowadziła również rozmowy z członkami rodzin osób uzależnionych. Dane dotyczące działań MKRPA w Pucku podejmowanych wobec osób uzależnionych oraz członków ich rodzin w latach 2017-2019 przedstawia tabela nr 15.

Tabela 15. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pucku wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	38	49	46
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	3	17	7
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu	51	49	46
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	2	2

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

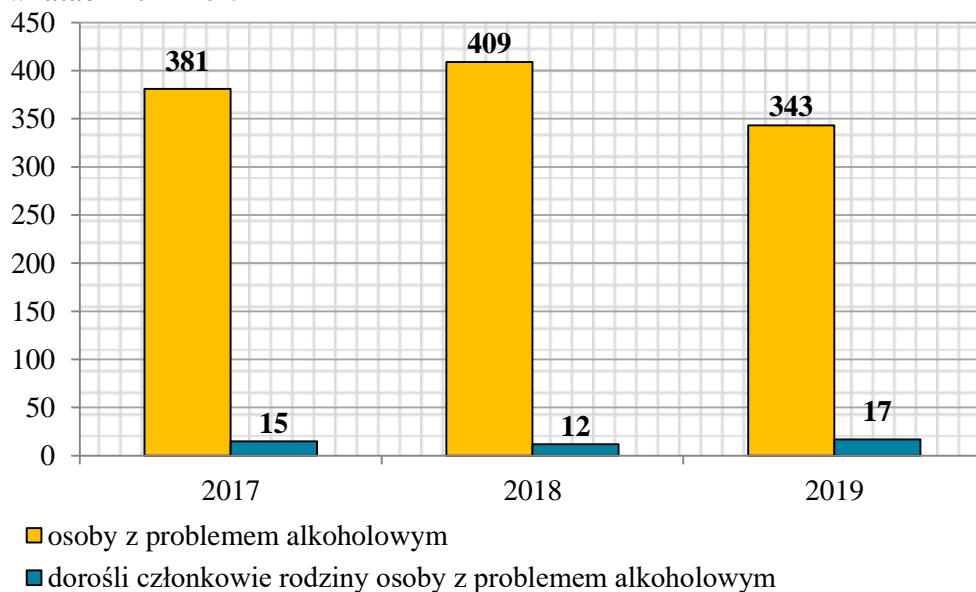
Punkt Konsultacyjny przy MKRPA w Pucku w 2019 roku był czynny 40 godzin w miesiącu. Pomoc i wsparcie uzyskują tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. Wśród zadań Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Pucku można wymienić:

- rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta,
- motywowanie i kierowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym,
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom,
- prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi,
- udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc,
- udzielanie pomocy prawnej,
- gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy²⁰.

W 2019 roku w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym udzielono porady 343 osobom z problemem alkoholowym oraz 17 dorosłym członkom rodziny osoby uzależnionej. Z danych źródłowych można wnioskować, że wśród mieszkańców występuje zapotrzebowanie na funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego.

²⁰ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019 rok.

Wykres 27. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W ostatnich trzech latach nie przeprowadzono żadnego programu z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanego do dzieci i młodzieży rekomendowanego w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN, natomiast w 2019 roku przeprowadzono inne programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej, w której uczestniczyło 700 uczniów, 12 nauczycieli oraz 2 rodziców²¹.

W ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w 2019 roku zorganizowano ponadto:

- festyny i inne imprezy plenerowe, w których wzięło udział 1200 uczestników,
- imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady), w których wzięło udział 1080 osób;
- konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne), w których wzięło udział 637 uczniów.

Rynek napojów alkoholowych

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Pucka wynosiła łącznie 2 000 548 280,00 zł, w tym 905 664 955,00 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 251 531 674,00 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 843 351 651,00 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W stosunku do lat poprzednich, w omawianym roku łączna wartość sprzedanego na terenie Miasta alkoholu uległa wzrostowi.

²¹ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

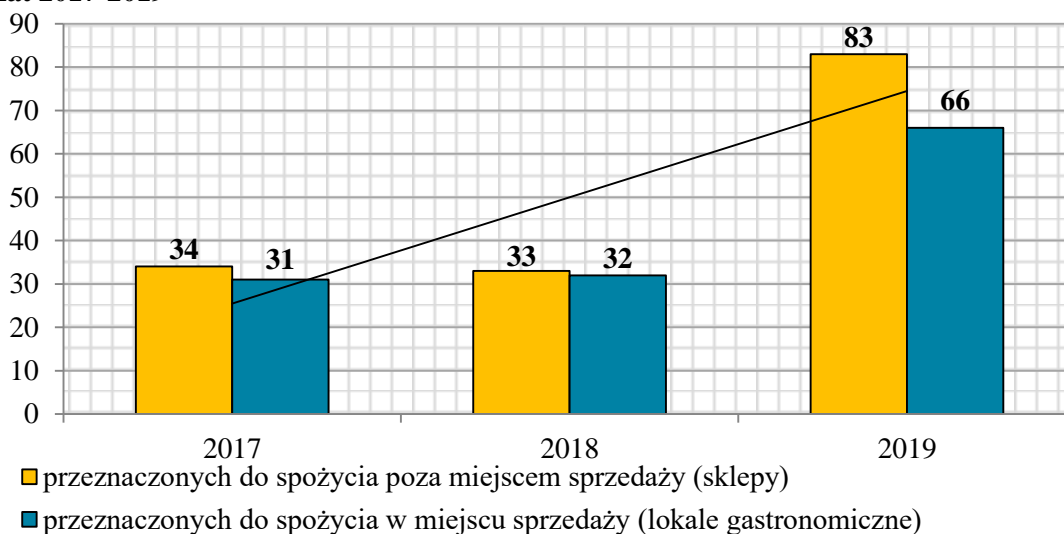
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie Pucka w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku na terenie Pucka znajdowało się łącznie 149 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 83 przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 66 przydzielonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu oraz liczba lokali gastronomicznych znacznie wzrosła.

Wykres 28. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Diagnoza problemów społecznych

W 2018 roku na terenie miasta Puck przeprowadzono Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych, w ramach której badaniem ankietowym objęto:

- 100 mieszkańców, którzy ukończyli osiemnasty rok życia,
- 954 uczniów z klas podstawowych, gimnazjalnych oraz szkół ponadpodstawowych,
- 30 sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Celem przeprowadzonych badań była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu,
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

Wśród obszarów problemowych związanych z uzależnieniami, których poznanie umożliwiła przeprowadzona diagnoza wyróżnić można:

- większość mieszkańców pijących alkohol często - w porównaniu do 2013 roku wzrosła ilość odpowiedzi wskazujących na spożywanie alkoholu codziennie;
- sprzedaż alkoholu osobom nieletnim (sprzedawcy potwierdzili, że zdarzają się próby kupna alkoholu przez młodzież niepełnoletnią i 53% sprzedawców przyznało, że często zdarza się im sprzedać alkohol osobie, co do której mają podejrzenie, że jest nieletnia).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy danych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień;
- próby kupna i spożywanie alkoholu przez znaczną część młodzieży;

- sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim;
- występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu (według danych pozyskanych od Policji).

Korelacje

Obszarami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo- wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne;
- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej;
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia;
- **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Poszerzenie dostępności do terapii oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
2	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.
3	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich Rodzin.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.
4	Utworzenie grupy samopomocowej skierowanej do osób uzależnionych od alkoholu (AA).	Liczba członków grupy samopomocowej funkcjonującej na terenie Miasta.
5	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
6	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
7	Organizowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
8	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień na terenie Miasta.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
9	Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia uzależnień.	Liczba osób skierowanych do wyspecjalizowanych placówek.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, MKRPA.	UM, Punkt Konsultacyjny, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2

Budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.
4	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
5	Kontynuowanie działalności sportowo-rekreacyjnej na terenie Miasta.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowo-rekreacyjnych oraz w zajęciach prowadzonych przez świetlice.
6	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
7	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.

8	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców i kadry pedagogicznej dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców i nauczycieli biorących udział w warsztatach profilaktycznych.
---	--	--

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, MKRPA, placówki oświatowe.	NGO, UM, MOKSiR.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3

Pogłębienie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku wystąpienia problemu uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Miasta w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz pracowników placówek oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba pracowników pomocy społecznej i placówek oświatowych uczestniczących w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
3	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
4	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.

<i>Wdrażanie</i>		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, MKRPA.	NGO, UM, MOKSiR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Pucku zajmuje się **Miejski Zespół Interdyscyplinarny**.

Głównym celem działań Zespołu jest wypracowanie strategii, rozwiązań i modeli współpracy w obszarze profilaktyki, edukacji publicznej, interwencji i kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje problem przemocy z uwzględnieniem specyfiki oddziaływań adresowanych do ofiar i sprawców przemocy przy zaangażowaniu Zespołu. Członkowie MZI działają w oparciu o porozumienia zawarte między Burmistrzem miasta Puck a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Ponadto Miejski Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pucku na lata 2019-2020*.

Istotnym celem Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób doznających przemocy w rodzinie²².

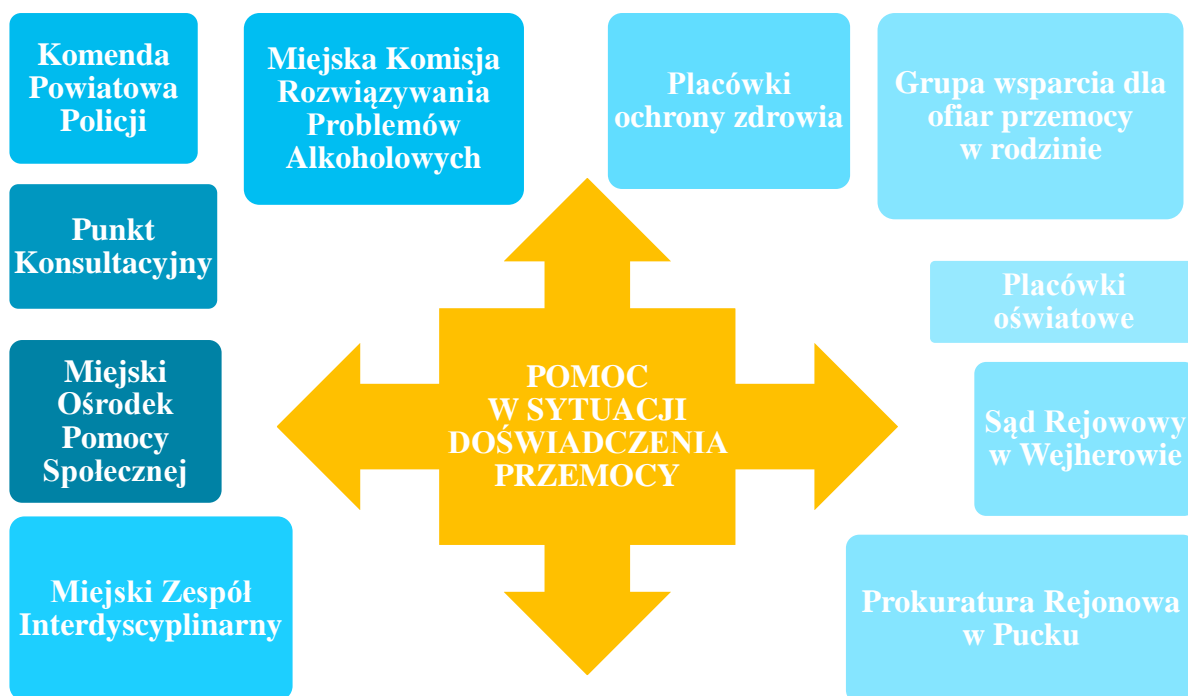
²² Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pucku na lata 2019-2020.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Realizatorami Programu są następujące instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie: Miejski Zespół Interdyscyplinary w Pucku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku, Komenda Powiatowa Policji w Pucku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pucku, placówki oświatowo-wychowawcze, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Pucku, Sąd Rejonowy w Wejherowie, Prokuratura Rejonowa w Pucku, Poradnia Pedagogiczno- Psychologiczna w Pucku oraz organizacje pozarządowe.

Czynnikami gwarantującymi właściwą realizację Programu są: poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych, dobra współpraca służb i instytucji na terenie Pucka oraz poza nim, otwartość i chęć współpracy specjalistów, silne więzi rodzinne, a także chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

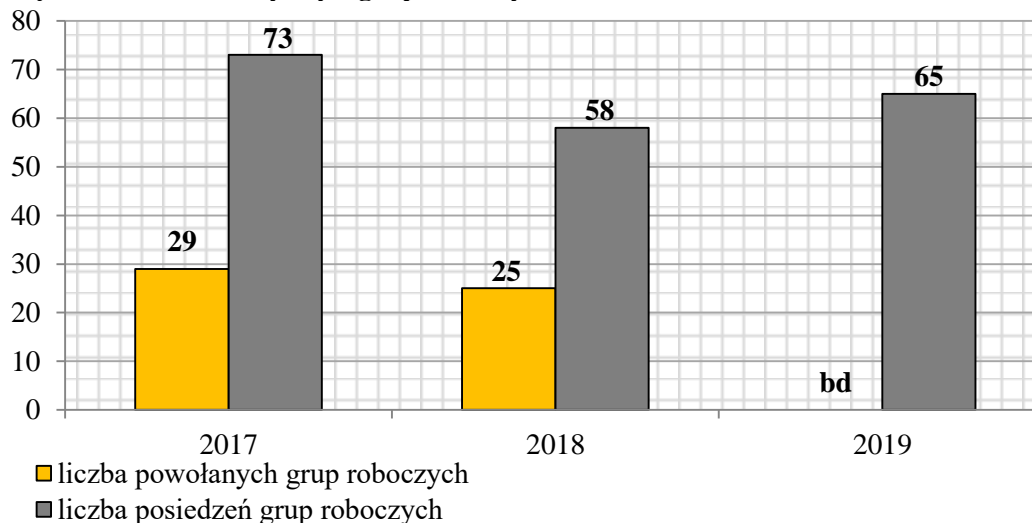
Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie Miasta mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

Miejski Zespół Interdyscyplinary w Pucku w 2019 roku monitorował sytuację w 29 rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Powoływał on grupy robocze w zakresie niezbędnym do realizacji zadań i pracy w indywidualnych przypadkach. W tym zakresie odbyło się 5 posiedzeń MZI oraz 65 konsultacji powołanych grup roboczych, na których to opracowywano i realizowano plan pomocy indywidualnym przypadkom, jak i rodzinom, które doświadczały przemocy.

W porównaniu do 2017 roku liczba posiedzeń grup roboczych oraz liczba powołanych grup roboczych uległa zmniejszeniu, natomiast w stosunku do 2018 roku dostrzegalny jest jej nieznaczny wzrost. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 29. Dane dotyczące grup roboczych w latach 2017-2019

* brak danych

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku za rok 2019.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizują oni procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie tej procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

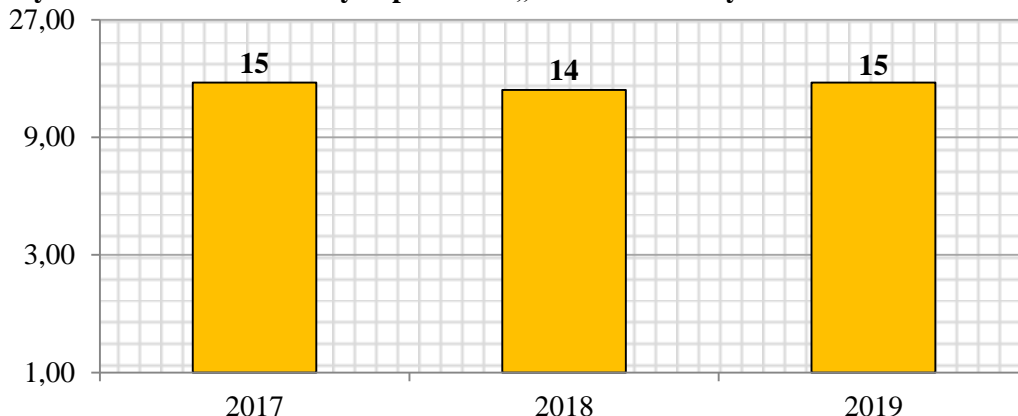
W 2019 roku do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku wpłynęło 15 „Niebieskich Kart - A”, w tym 13 z Policji i 2 z Pomocy Społecznej²³. W jednym przypadku wszczęto procedurę po raz kolejny, tj. po wcześniejszym jej zakończeniu.

Dodatkowo dla dzieci z rodzin, gdzie prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty” udzielana jest pomoc w formie objęcia ich wsparciem psychologa i pedagoga szkolnego na terenie szkoły. Rodziny, w których trwa procedura „Niebieskie Karty” na bieżąco są monitorowane poprzez cykliczne wizyty dzielnicowego i pracownika socjalnego danego terenu.

²³ Sprawozdanie z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku za rok 2019.

W 2019 roku 15 rodzin objęto procedurą „Niebieskie karty”. Można zauważyć, na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin, względem których wszczęto procedurę utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Dane w tym zakresie prezentuje wykres poniżej.

Wykres 30. Liczba założonych procedur „Niebieskie Karty” w Pucku w latach 2017-2019

Źródło: Karta monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie za rok 2017, 2018 i 2019

W 2019 roku grupy robocze objęły pomocą 103 osoby, w tym 34 kobiety, 32 mężczyzn i 37 dzieci. Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć znaczny wzrost ogólnej liczby osób objętych pomocą w związku z przemocą w rodzinie - w stosunku do 2017 roku wzrosła ona o 20%.,. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

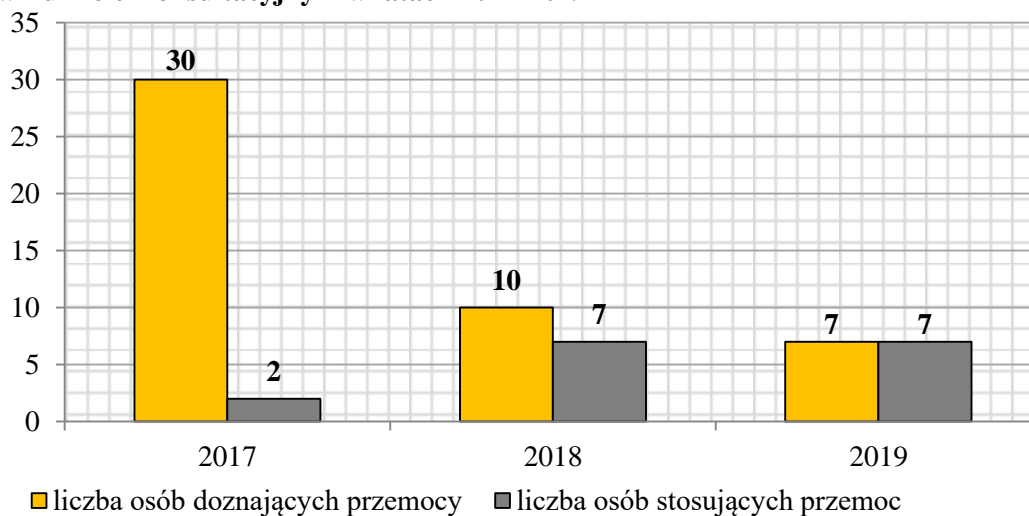
Tabela 16. Dane dotyczące osób objętych pomocą grup roboczych w latach 2017-2019

liczba osób objętych pomocą	2017	2018	2019
ogółem	86	92	103
w tym kobiety	31	27	34
w tym mężczyźni	23	27	32
w tym dzieci	32	38	37

Źródło: Karta monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie za rok 2017, 2018 i 2019

W 2019 roku w Punkcie Konsultacyjnym udzielono porad 7 osobom doświadczającym przemocy oraz 7 osobom stosującym przemoc. W porównaniu do 2017 roku liczba osób doznających przemocy i korzystających z pomocy i wsparcia Punktu Konsultacyjnego znacznie spadła (o 67%), natomiast w stosunku do 2018 roku zmniejszyła się o 3 osoby. Liczba osób objętych wsparciem Punktu na przestrzeni trzech ostatnich lat została przedstawiona na kolejnym wykresie.

Wykres 31. Liczba osób doznających oraz stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Diagnoza problemów społecznych

Wśród obszarów problemowych związanych z przemocą w rodzinie, których poznanie umożliwiła przeprowadzona w 2018 roku diagnoza na terenie gminy Miasta Puck, wyróżnić można:

- zwiększenie się ogólnej liczby ofiar przemoc w rodzinie;
- 70% mieszkańców zgodziło się ze stwierdzeniem, że „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa”, „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z akceptacją łącznie 67% respondentów, ponadto 66% badanych zgodziło się i raczej się zgadza ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości.
- znaczna część dzieci i młodzieży deklarująca doświadczenie przemoc ze strony rówieśników w szkole.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy danych, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- brak świadomości części dorosłych mieszkańców Miasta na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemoc wobec dzieci jako metody wychowawczej
- występowanie problemu przemoc rówieśniczej w szkole.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „przeciwdziałania przemocy w rodzinie” są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie;
- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie;
- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskują wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia;

- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno–edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno–edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
4	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
5	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
6	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, MZI, SP.	NGO, MKRPA, UM, KPP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2

Zwiększenie dostępu do pomocy i wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.
3	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.
4	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
5	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
6	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych grupową formą wsparcia.

7	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.
---	---	--

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, MZI.	NGO, MKRPA, UM, KPP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

1.6. Aktywność i integracja społeczna seniorów

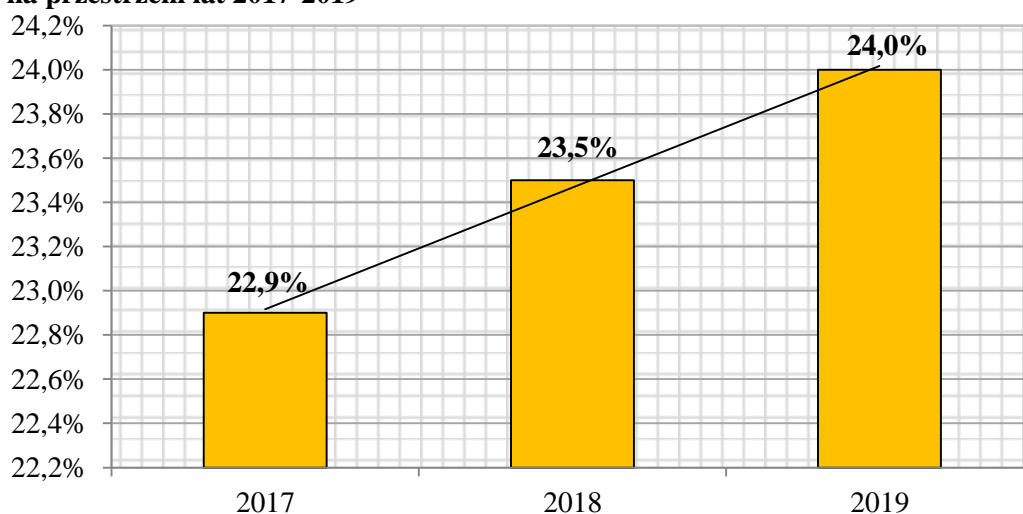
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Miasta.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko starzejącego się społeczeństwa ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów.

W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 24,0% wszystkich mieszkańców Pucka, co oznacza wzrost w stosunku do 2017 roku o 1,1 pp.

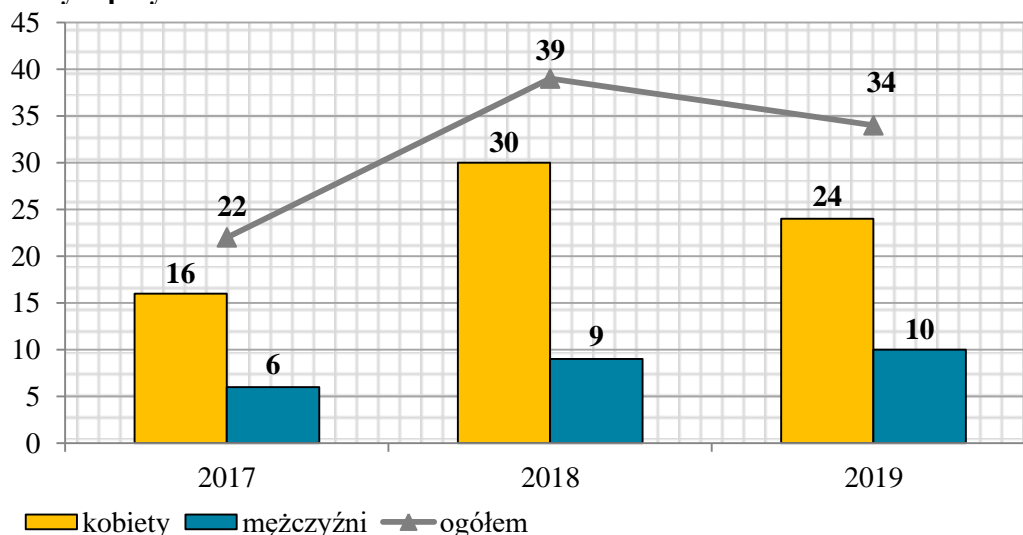
Wykres 32. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta Puck na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie wyniosła w 2019 roku 34 osoby. Większość spośród nich stanowiły kobiety – było ich 24, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 10. W 2019 roku ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 13%, natomiast względem 2017 roku zwiększyła się o 55%. Z danych wynika, że z pomocy społecznej korzysta zdecydowanie więcej kobiet niż mężczyzn.

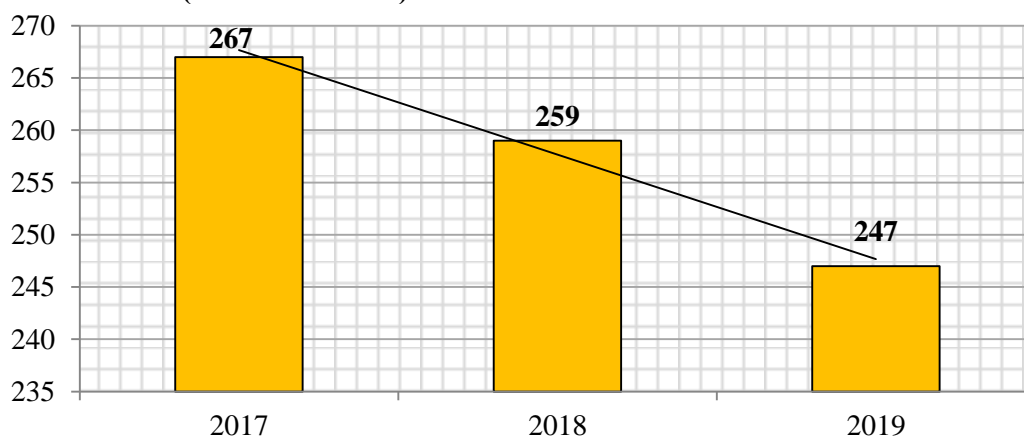
Wykres 33. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie - w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku udzielono 247 świadczeń mieszkańcom Pucka, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do lat poprzednich dostrzegalny jest spadek liczby przyznanych świadczeń w tym zakresie – w porównaniu do 2017 roku kształtuje się on na poziomie 7%.

Tabela 17. Zasilki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź Miasta, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie²⁴.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku w 2019 roku, poniósł odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej 33 mieszkańców na łączną kwotę 952 922 zł. Można zauważyć, że liczba osób w DPS utrzymuje się na względnie stałym poziomie, z kolei kwota przeznaczonych na ten cel pieniędzy jest coraz większa. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w DPS na przestrzeni lat 2017-2019 znajdują się w kolejnej tabeli .

Tabela 18. Odpłatność Miasta za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

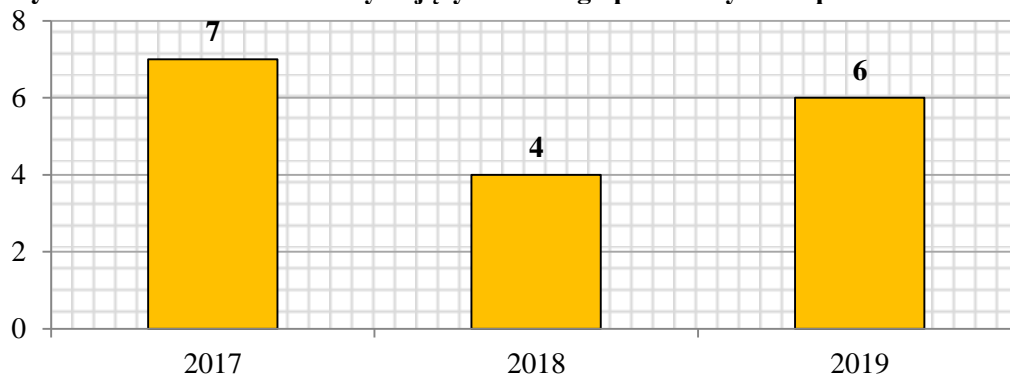
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	30	38	33
kwota świadczeń (zł)	696 965	798 704	952 922

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

²⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn.zm.).

Usługi opiekuńcze jako forma pomocy niepieniężnej obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Na przestrzeni trzech ostatnich lat z tej formy pomocy skorzystało kilka osób, a szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 34. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W odpowiedzi na potrzeby osób starszych, w Mieście funkcjonuje Pucka Rada Seniorów, która ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Jej członkowie aktywnie wspierają Panią Burmistrz w budowaniu Miasta przyjaznego Seniorom, czego przykładem jest m.in. przejęcie inicjatywy nad organizacją obchodów Dnia Seniora w Pucku w 2019 roku, a także wprowadzenie na terenie Miasta programu z zakresu polityki społecznej „Pucka Karta Seniora”. Osobom posiadającym Kartę Seniora przysługują ulgi przy zakupach w sklepach na terenie miasta Puck.

W Mieście prężnie działa Uniwersytet Trzeciego Wieku funkcjonujący w ramach Stowarzyszenia Przyjaciół Biblioteki w Pucku. Zajęcia w ramach Uniwersytetu przyczyniają się do aktywności i zaangażowania osób, które nie są już aktywne zawodowo, ale poprzez udział w wykładach, lektoratach, kołach zainteresowań mogą zdobyć nową wiedzę, lepiej orientować się w zmieniającej się rzeczywistości, uczestniczyć na równi z pozostałą częścią społeczeństwa w życiu kulturalnym Miasta i regionu, a także podtrzymywać więzi społeczne i towarzyskie. Wśród organizowanych form zajęć można wyróżnić: wykłady z różnych dziedzin wiedzy tj. turystyka, psychologia, historia sztuki, historia regionu, medycyna, naukę języków obcych, kursy komputerowe, imprezy integracyjne i wycieczki²⁵.

²⁵ <https://www.bibliotekapuck.pl>

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych oraz stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „aktywności i integracji seniorów” są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współdziałaniu z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług;
- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej;
- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kontynuowanie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku, wspieranie miejsc przyjaznych seniorom.	Liczba przeprowadzonych form aktywności wspierających seniorów, liczba uczestników, liczba dostępnych miejsc, liczba działań wspierających i rozwijających miejsca przyjazne seniorom.
2	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach edukacyjnych.
3	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych o charakterze integrującym dla osób starszych.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
4	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (m.in. o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
5	Utworzenie Klubu Seniora.	Liczba uczestników Klubu oraz formy prowadzonych działań.
6	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
7	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęcia edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
8	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
9	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

<i>Wdrażanie</i>		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, UTW.	NGO, placówki oświatowe, Pucka Rada Seniorów.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2

Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych, które umożliwiałyby lepsze funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Prowadzenie mieszkań chronionych adresowanych do osób starszych.	Liczba funkcjonujących mieszkań chronionych.
2	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
3	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
5	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
6	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.

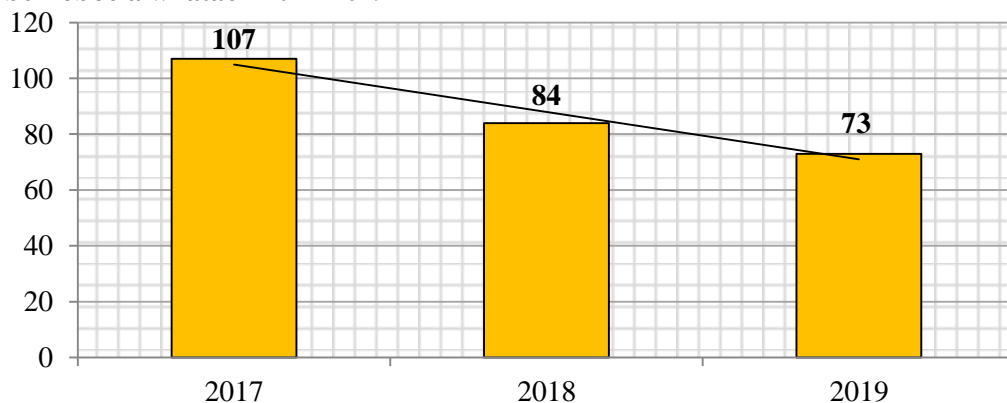
<i>Wdrażanie</i>		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	NGO, KPP, Pucka Rada Seniorów.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 73 rodzin. O skali problemu bezrobocia świadczy to, że jako powód udzielenia pomocy i wsparcia, znalazło się ono na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Jednocześnie można zauważyć, że liczba rodzin, które otrzymują wsparcie korzystają z tego powodu na przestrzeni ostatnich 3 lat zmniejszyła się. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 35. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na poszczególne grupy wiekowe można zauważyć, że w stosunku do 2017 roku zmniejszył się o 10% udział osób bezrobotnych przed 25 rokiem życia oraz osób będących po 50 roku życia - w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Miasta. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela poniżej.

Tabela 19. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Pucka w latach 2017-2019 (z podziałem na wiek)

kategoria wiekowa	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	304	100	281	100	254	100
do 25 roku życia	42	14	30	11	38	15
powyżej 50 roku życia	87	29	86	31	79	31

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Z uzyskanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2017-2019 spadła ogólna liczba rejestrowanych w PUP mieszkańców Pucka, a większy odsetek osób bezrobotnych na przestrzeni ostatnich trzech lat stanowią kobiety (w 2019 roku – 55%). Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w Urzędzie Pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. W stosunku do 2017 roku zauważalny jest spadek osób długotrwale bezrobotnych w Pucku – o 20%.

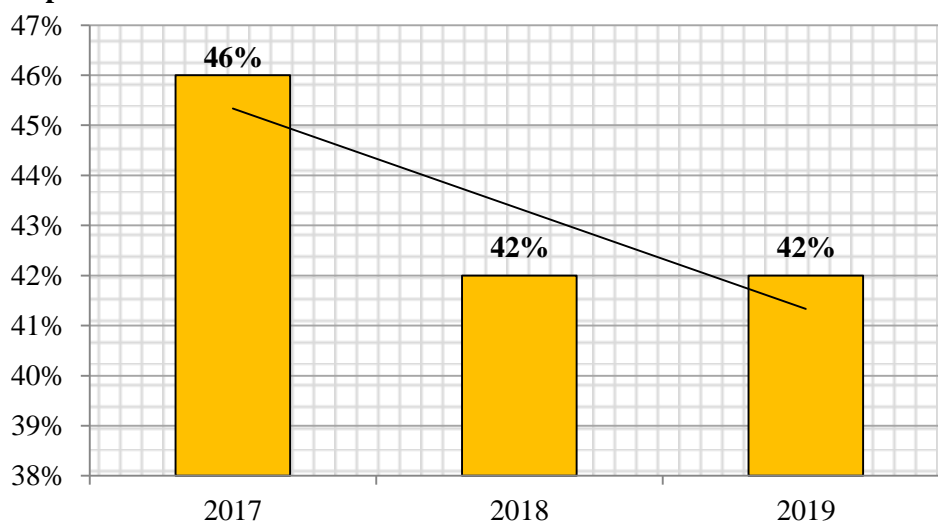
Tabela 20. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców Pucka w podziale na płeć oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	304	100	281	100	254	100
kobiety	161	53	145	52	139	55
mężczyźni	143	47	136	48	115	45
zarejestrowani 12 m-cy i dłużej	135	44	123	44	108	43

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Pucku

Dostrzegalna jest również pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich, w 2019 roku obserwowany jest jego spadek – z 46% w 2017 roku do 42% w 2019 roku. Jednak należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten pomimo spadku od 2017 roku, utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat na stosunkowo wysokim poziomie.

Wykres 36. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019

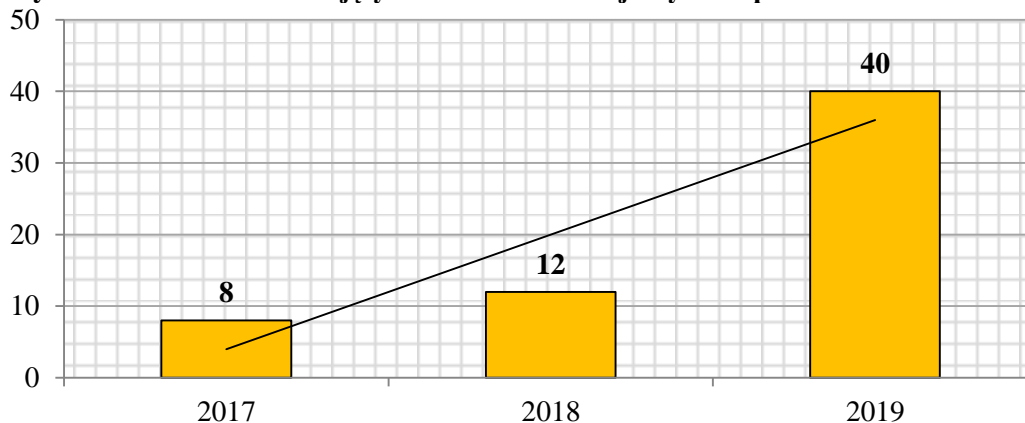

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Instrumentem do przewycięzania trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Umowa ma mobilizować osobę korzystającą ze świadczeń z pomocy społecznej do podjęcia aktywności zawodowej np. zarejestrowania się w urzędzie pracy. Z danych źródłowych wynika, że liczba osób objętych kontraktami socjalnymi na przestrzeni ostatnich lat uległa znacznemu zwiększeniu -

w 2017 roku objętych było nim 8 osób, natomiast w 2019 roku pięciokrotnie więcej, tj. 40. Tendencja rosnąca w zakresie liczby objętych kontraktami socjalnymi osób, przedstawiona została na poniższym wykresie.

Wykres 37. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym na przestrzeni 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Funkcjonujący w puckim Ratuszu Klub Integracji Społecznej zrekrutował w 2019 roku 39 osób, w tym 17 kobiet i 22 mężczyzn. Osoby te wzięły udział w zajęciach edukacyjnych i skorzystali z poradnictwa psychologicznego. Spośród uczestników 7 osób podjęło zatrudnienie (1 kobieta i 6 mężczyzn). Wszystkie osoby biorące udział w projekcie realizują integrację społeczną w Klubie Integracji Społecznej, na którą składają się liczne warsztaty i spotkania, m.in.:

- „Ja na rynku pracy” - cykl warsztatowy poświęcony kwestiom zatrudnienia, pracy zespołowej, prawa pracy, budżetowania, itp.;
- spotkania z doradcą zawodowym i wykonanie Indywidualnego Planu Działania²⁶.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- utrzymujący się na stosunkowo wysokim poziomie wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w Mieście oraz bezrobocie pozostające na jednym z głównych powodów udzielania wsparcia i pomocy społecznej.

²⁶ Raport o stanie Gminy Miasta Puck z 2019 roku.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „promocji zatrudnienia, reintegracji zawodowej i społecznej osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;
- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.
2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat.
4	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
5	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
6	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców Miasta oraz uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
7	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
8	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, KIS.	PUP, UM, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

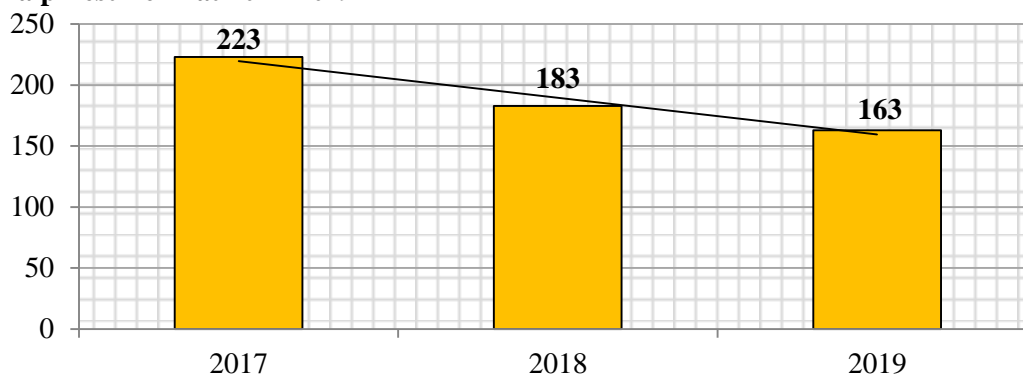
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez zestawienie dokonujących się zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2019 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy. Z tego powodu wsparcie otrzymały 163 rodziny.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Miasto, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019 zmniejszyła się. W 2017 roku z tego powodu pomoc otrzymały 223 rodziny, a w 2019 roku – 163, co oznacza spadek o 27%.

Wykres 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierało 114 osób, czyli o jedną osobę mniej niż w 2018 roku i o 18 mniej w stosunku do 2017 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 59 – co oznacza spadek o 5% w stosunku do roku 2018 i jednocześnie wzrost o 5% w stosunku do roku 2017. Zasiłki celowe pobierało natomiast 155 osób i jest to spadek o 13% w porównaniu do roku poprzedniego i o 24% w stosunku do roku 2017.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie przyznawanych zasiłków stałych i celowych, natomiast liczba świadczeniobiorców zasiłku okresowego utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Szczegółowe dane w zakresie przyznanych zasiłków przedstawia tabela poniżej.

Tabela 21. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, okresowe i celowe na przestrzeni lat 2017-2019 (wraz z kwotą świadczeń w zł)

rodzaj zasiłku	2017		2018		2019	
	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)
zasiłek stały	132	624 137	115	589 384	114	606 597
zasiłek okresowy	56	62 214	62	61 717	59	62 217
zasiłek celowy	203	243 298	179	163 125	155	154 933

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2018 roku uchwałą Rady Ministrów ustanowiony został wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, który zastąpił dotychczasowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2013-2020. Celem programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. Świadczenia te realizowane są w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. W ubiegłym roku pomocą objęto uczniów szkół podstawowych, gimnazjum oraz szkół ponadpodstawowych, a także dzieci w przedszkolu. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

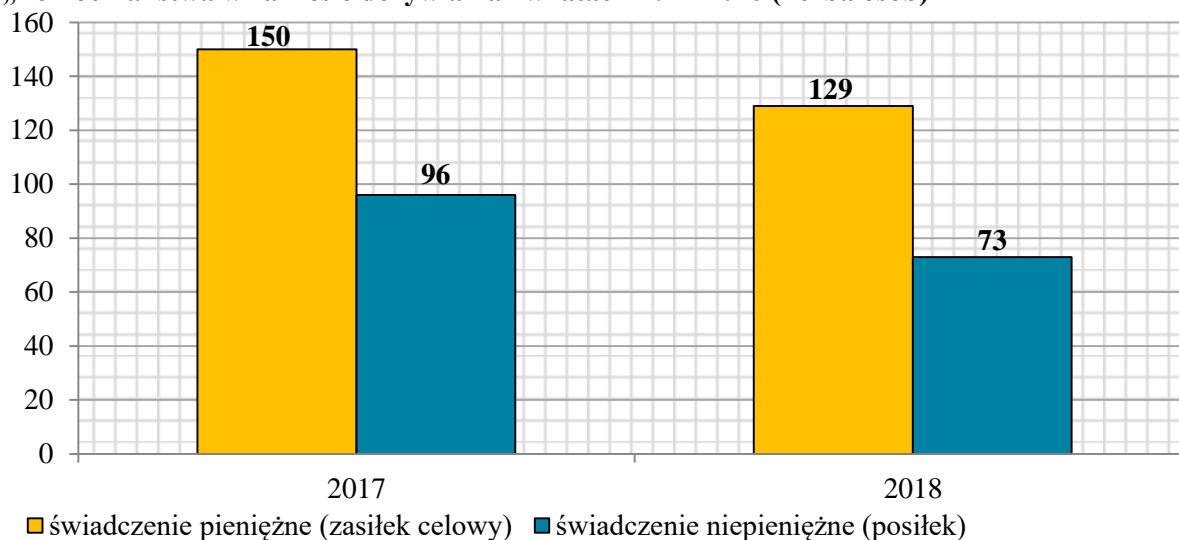
- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych²⁷.

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, 129 mieszkańców to osoby, którym przyznano świadczenie pieniężne (zasiłek celowy) w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego

²⁷ www.gov.pl/web/rodzina

(posiłek) pomoc w przedmiotowym roku otrzymały 73 osoby. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku oraz świadczenia pieniężnego zmalała.

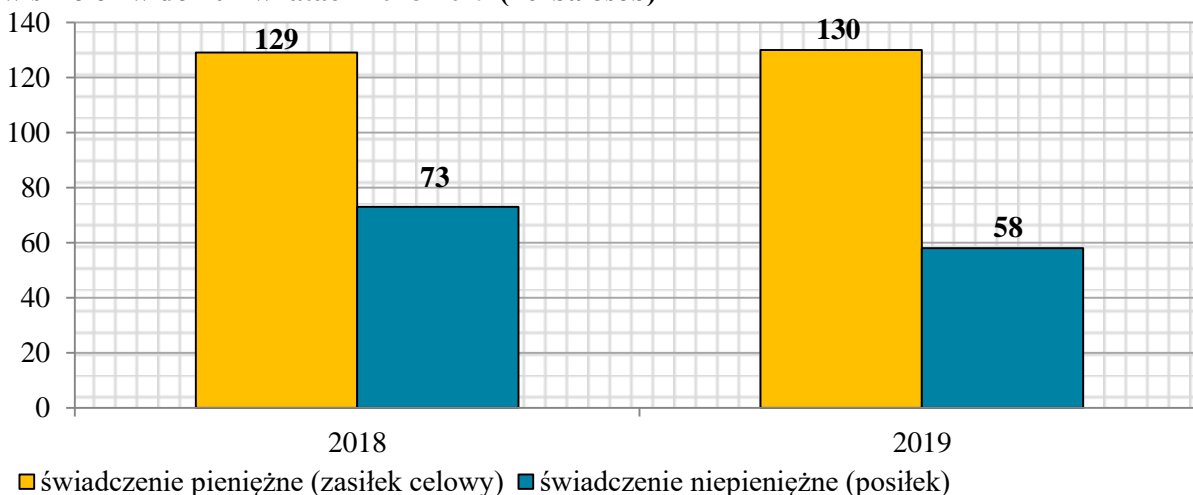
Wykres 39. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2017-2018 (liczba osób)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 rok

W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” przyznano 130 osobom, tj. o jednej osobie więcej niż w roku poprzednim. Świadczenie niepieniężne w formie posiłku otrzymało 58 osób, czyli o 15 mniej niż w roku 2018.

Wykres 40. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2019 (liczba osób)

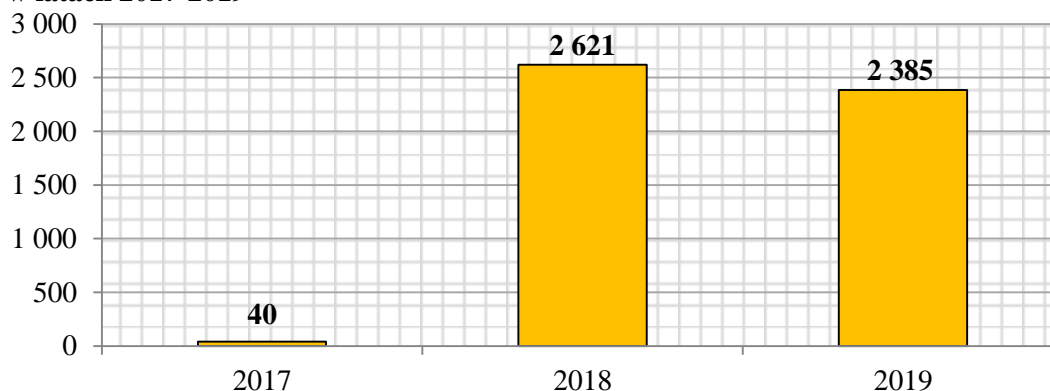

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie

dodatki mieszkaniowe otrzymało 2 385 gospodarstw domowych. Od roku 2017 można zaobserwować gwałtowny wzrost liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy.

Wykres 41. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w mieście Puck na niższym poziomie, niż ma to miejsce na terenie całego powiatu i województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców miasta oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja miasta jest korzystniejsza. W mieście Puck w 2018 roku wynosił on -0,45, natomiast na terenie powiatu -0,01.

Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w Pucku, powiecie puckim oraz województwie pomorskim w 2018 roku

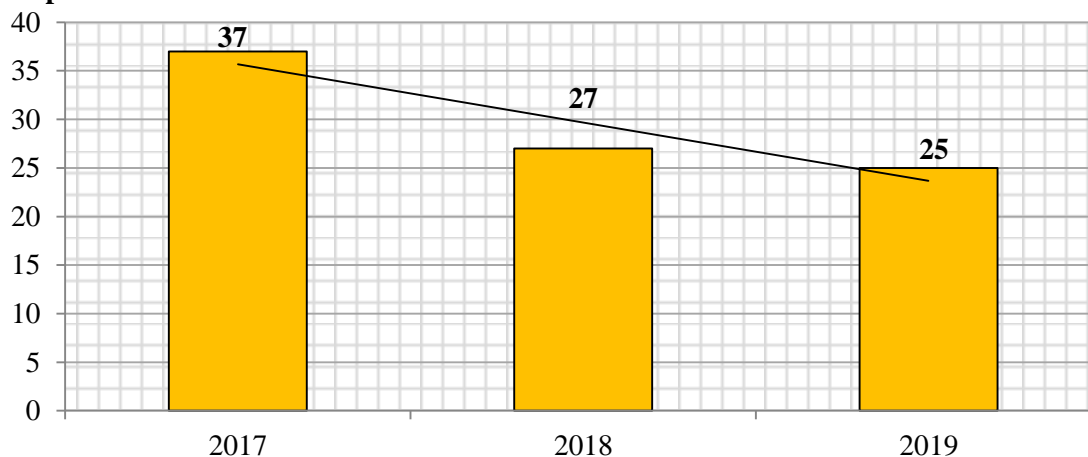

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności - jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2019 roku bezdomność była powodem udzielania pomocy w przypadku 25 rodzin, rok wcześniej – 27 rodzin, natomiast w 2017 roku 37. Informacje w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2019 przedstawia wykres nr 42. Z danych statystycznych dotyczących liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z MOPS

wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin dotkniętych bezdomnością zmniejszyła się o 32%.

Wykres 42. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy danych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych - przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa:

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;

- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Włączenie i aktywizowanie osób doświadczających problemu ubóstwa do społeczności lokalnej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich.
3	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i osób biorących w nich udział.
4	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
5	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	UM, NGO, PUP, placówki oświatowe.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2

Zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy i wsparcia o charakterze materialnym ograniczającej skalę ubóstwa - przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	NGO, UM.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 3

Zapewnienie opieki i pomocy osobom bezdomnym oraz zmniejszenie natężenia problemu bezdomności.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.	Liczba działań polegających na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.
2	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych.
3	Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Miasta.	Liczba działań monitorujących skalę bezdomności w Mieście oraz sytuacje osób bezdomnych.

4	Przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.	Liczba osób bezdomnych, którzy została przekazana informacja w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.
5	Wsparcie materialne osób bezdomnych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielone zostało wsparcie.
6	Działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.	Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań edukacyjno-informacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	NGO, UM, KPP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.9. Problem przestępczości

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

W 2019 roku w mieście Puck stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 194 przestępstwa, co oznacza, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 17,34 przestępstw²⁸. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa pomorskiego oraz od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Pucku wynosi 71% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa pomorskiego i jednocześnie mniejszy od wskaźnika dla całej Polski²⁹. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Miasta najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 13,27 (wykrywalność 68%) oraz przeciwko mieniu - 9,18 (wykrywalność 50%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa gospodarcze – 2,37 (67%), drogowe – 1,16 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,31 (96%). W tabeli nr 22 zestawiono liczbę odnotowanych przestępstw na przestrzeni lat 2017-2019, według udostępnionych danych z Policji w Pucku.

²⁸ <https://www.polskawliczbach.pl>

²⁹ Tamże.

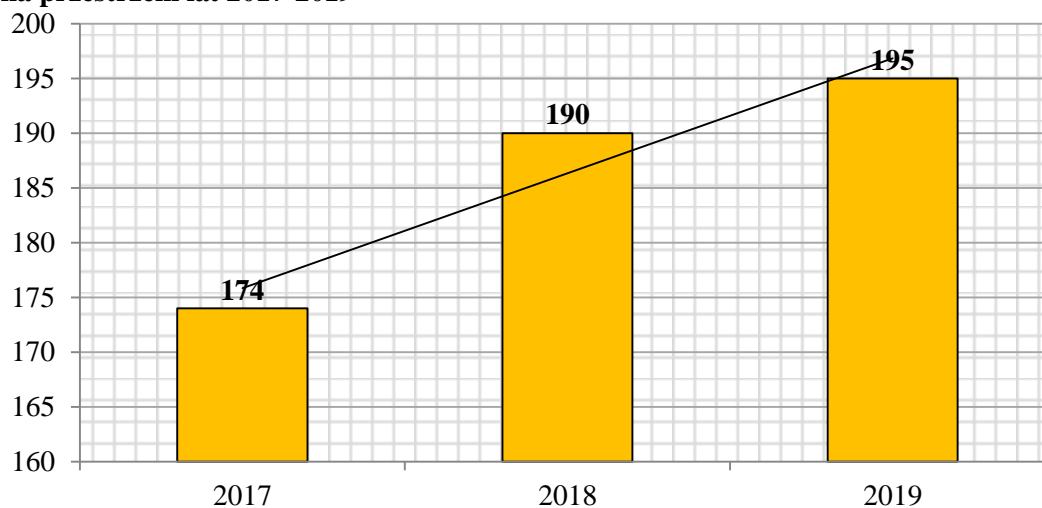
Tabela 22. Liczba i rodzaje stwierdzonych przestępstw w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019

Rodzaj przestępstwa	Liczba przestępstw		
	2017	2018	2019
Ogółem przestępstwa stwierdzone	245	279	327
Przestępstwa kryminalne	150	217	228
Rozboje	-	8	4
Bójka	8	1	4
Uszczerbek na zdrowiu	10	14	12
Włamania	22	22	23
Kradzieże mienia	27	20	37
Uszkodzenie mienia	14	12	16
Przestępstwo narkotykowe	9	11	8
Gospodarcze	51	37	60

Źródło: dane z Komendy Powiatowej Policji w Pucku

W 2017 roku odnotowano 174 interwencji związanych z przemocą w rodzinie, w roku następnym liczba interwencji domowych wzrosła o 9% (190), z kolei w 2019 roku interweniowano 195 razy.

Wykres 43. Liczba odnotowanych interwencji związanych z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2017-2019

Obszary problemowe

W oparciu o uzyskane dane, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost ogólnej liczby przestępstw w ostatnim roku oraz stosunkowo niski wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw na terenie Miasta.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „przestępczości” są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje;
- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz w miejscu zamieszkania.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Liczba mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli.	Zmniejszenie się liczby zarejestrowanych kolizji drogowych.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Miasta.	Obszar Miasta objęty monitoringiem wizyjnym.
5	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.

<i>Wdrażanie</i>		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, KPP.	NGO, MOPS, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.10. Rewitalizacja społeczna

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Miasto Puck realizuje *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasta Puck na lata 2016-2023* zatwierdzony uchwałą Nr XXII/22/2017 Rady Miasta Puck z dnia 15 maja 2017 r., stanowiący podstawę do podjęcia działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

**Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji
(Dz. U. 2020 r. poz. 802 z późn. zm.).**

Obszar rewitalizacji to taki, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Nadrzędnym celem rewitalizacji miasta Puck jest „*integracja mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny obszaru rewitalizacji*”³⁰:

Działania rewitalizacyjne w obszarze społecznym, ukierunkowane są na wspieranie integracji społecznej oraz włączenie społeczne, zapewniające możliwość samodzielnego funkcjonowania bez konieczności pomocy ze strony opieki społecznej.

³⁰ Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, w Programie rewitalizacji wyróżniono obszary problemowe, m.in.:

- brak poczucia bezpieczeństwa lokalnej społeczności, zła opinia mieszkańców pozostałych obszarów Miasta;
- duży udział osób korzystających z zasiłku rodzinnego (1/4 osób z ogólnej liczby pobierających zasiłek);
- wysoka gęstość zaludnienia;
- wysoki odsetek dzieci nieotrzymujących promocji do następnej klasy;
- najniższy w mieście poziom objęcia dzieci edukacją przedszkolną, brak żłobków i przedszkoli na terenie strefy;
- ubóstwo mieszkańców – wysoki udział w zadłużeniu czynszowym oraz z tytułu opłat za odpady komunalne dla budynków administrowanych przez PGK Sp. z o.o.; największa ilość wypłacanych dodatków mieszkaniowych;
- wyraźnie większy problem alkoholowy w stosunku do całego Miasta;
- liczne interwencje Straży Miejskiej w sprawie wykroczeń, burd, awantur domowych, upojenia alkoholowego;
- narażenie dzieci i młodzieży na przebywanie w rodzinach patologicznych – brak alternatywnej możliwości spędzania czasu;
- duży odsetek osób w podeszłym wieku – zjawisko izolacji społecznej, brak miejsca do spędzania czasu, integracji, komunikacji ze społeczeństwem; brak zorganizowanej opieki dziennej dla osób starszych.

Korelacje

W ramach rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, planuje się prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu włączanie społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Miasta oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej przy uwzględnieniu wszystkich dziedzin planowania strategicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zwiększenie dostępności do usług społecznych i objęcie wsparciem osób wykluczonych poprzez stworzenie stosownej oferty w zakresie reintegracji oraz spędzania czasu wolnego, jak również przygotowanie miejsca świadczenia tych usług.

Cel	Prognozowane rezultaty
Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, prowadzona w oparciu o ścieżkę reintegracji, stworzona indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji oraz potrzeb.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu Programu.
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu Programu.
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu Programu.
Utworzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej na podstawie art. 9 pkt 2 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 poz 575).	Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu.
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących.
Prowadzenie warsztatów umiejętności rodzicielskich pn. Szkoła dla rodziców. Warsztaty będą odbywały się cyklicznie w budynku Puckiego Centrum Wsparcia.	Liczba osób uczestniczących w warsztatach.

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, MOPS.	NGO, PUP, MKRPA, BP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa/europejski.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Poniższy rysunek przedstawia sposób definiowania poszczególnych grup czynników w metodzie SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrakcyjność Pucka pod względem przyrodniczym oraz turystycznym. 2. Podejmowanie działań o charakterze kulturalnym. 3. Rozwinięta infrastruktura sportowa, w tym szeroka działalność MOKSiR. 4. Funkcjonowanie na terenie Miasta organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych. 5. Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej na przestrzeni ostatnich lat. 6. Spadek wskaźnika bezrobocia. 7. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu m.in. Punktu Konsultacyjnego oraz Punktu Interwencji Kryzysowej, asystenta rodziny. 8. Prowadzenie programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach. 9. Funkcjonowanie instytucji tj.: Miejski Zespół Interdyscyplinarny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych, Puckie Centrum Wsparcia, Klub Integracji Społecznej, Rada Seniorów. 10. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wydatki w Mieście przewyższające jego dochody. 2. Spadek liczby mieszkańców Miasta. 3. Utrzymujący się na przestrzeni ostatnich lat ujemny przyrost naturalny. 4. Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności. 5. Brak działających klubów dziecięcych. 6. Zbyt mało rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawiskiem przemocy. 7. Występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. 8. Wzrost ogólnej liczby przestępstw.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój turystyki. 2. Rozwój gospodarczy Miasta. 3. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Pucka. 4. Utworzenie nowych miejsc pracy na terenie Miasta. 5. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy. 6. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 7. Wzrost aktywności i integracji osób starszych. 8. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. 9. Dostępność do informacji oraz pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień. 10. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi. 11. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Starzejące się społeczeństwo. 2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych. 3. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej. 4. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych. 5. Wzrost zapotrzebowania na opiekę nad dzieckiem do lat 3. 6. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych. 7. Zwiększenie skali problemu przemocy. 8. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Puck została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Puck dążący do niekonfliktowego rozwiązania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców; dostrzegający potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierający lokalne inicjatywy w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, w brzmieniu:

Uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Miasta wspierającego i właściwie wykorzystującego aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie miasta Puck przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności Miasta jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;

- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. RAMY FINANSOWE

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu miasta Puck. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Pucka. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Miasto oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Puck przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2019, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W prognozie na lata 2021-2026 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pucku.

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
1	2018	3 291 958
2	2019	3 791 890
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
3	2020	4 474 047
4	2021	4 585 898,18
5	2022	4 700 545,63
6	2023	4 818 059,27
7	2024	4 938 510,75
8	2025	5 061 973,52
9	2026	5 188 522,86
Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w przeciwdziałaniu alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
1	2018	301 671
2	2019	346 865
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
3	2020	458 120
4	2021	469 573
5	2022	481 312,33
6	2023	493 345,14
7	2024	505 678,77
8	2025	518 320,74
9	2026	531 278,76

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
1	2018	13 725 739
2	2019	16 106 931
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
3	2020	15 204 900
4	2021	15 585 022,5
5	2022	15 974 648,06
6	2023	16 374 014,26
7	2024	16 783 364,62
8	2025	17 202 948,74
9	2026	17 633 022,46

6. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie miasta Puck mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Miejski Ośrodek Problemów Społecznych.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest miasto Puck.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

Obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowania wszystkim zainteresowanym podmiotom odpowiedzialnym za realizację zadań zawartych w strategii. Po uchwaleniu Strategii przez Radę Miasta, zostanie umieszczona na stronie internetowej.

7. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Komendy Powiatowej Policji, PUP, ze sprawozdań MOPS, MKRPA, sprawozdań z realizacji lokalnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez MOPS przy ścisłej współpracy z miastem Puck co dwa lata. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

8. EWALUACJA

8.1. Zakres ewaluacji

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

8.2. Sposób ewaluacji

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

8.3. Narzędzia ewaluacji

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

8.4. Okres ewaluacji

Planuje się przeprowadzenie w 2032 roku ewaluację końcową, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

9. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie miasta Puck jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Pucka i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Miasto-Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Miasta.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców miasta Puck, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Miasta, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. <https://www.bibliotekapuck.pl>
2. <https://www.polskawliczbach.pl>
3. <http://miastopuck.pl>
4. <http://www.wbpg.org.pl>
5. <https://poradnik.ngo.pl>
6. <https://spis.ngo.pl>
7. <http://www.gov.pl>
8. <http://www.psychiatriapolska.pl>
9. <http://sejm.gov.pl>
10. Karta monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie za rok 2017, 2018 i 2019.
11. Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.
12. Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023.
13. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
14. Oniszczyk J., *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*, s. 269.
15. Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Puck na rok 2020.
16. Roczny Program Współpracy Miasta Puck z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie Gminy Miasta Puck na rok 2019.
17. Raport o stanie Gminy Miasta Puck z 2019 roku.
18. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku za rok 2019.
19. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok.
20. Sprawozdanie z wykorzystania środków finansowych z funduszu alkoholowego za 2019 r.
21. Staręga-Piasek J., *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013.
22. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019.
23. Strategia Rozwoju Gminy Miasta Puck na lata 2015-2025.
24. Uchwała Nr
25. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).
26. Yaziji M., Doh J., *Organizacje pozarządowe a korporacje*.

Spis wykresów, tabel i rysunków

1. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Pucka w latach 2017-2019	13
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Puck na przestrzeni lat 2017-2019....	13
Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców Pucka według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r.....	14
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019	16
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019.....	16
Wykres 6. Dochody i wydatki Miasta ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)....	18
Wykres 7. Dochody i wydatki Pucka na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2018 (w złotych).....	18
Wykres 8. Szacunkowa stopa bezrobocia w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa pomorskiego oraz całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	19
Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019	20
Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego 2011 roku	21
Wykres 11. Ludność Pucka według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	21
Wykres 12. Udział wydatków z budżetu Miasta na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019	23
Wykres 13. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców Pucka oraz w województwie pomorskim w latach 2017-2019.....	24
Wykres 14. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019....	34
Wykres 15. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2019.....	34
Wykres 16. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019	35
Wykres 17. Wskaźnik pracy socjalnej w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019.....	37
Wykres 18. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	42
Wykres 19. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019.....	42

Wykres 20. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – ogółem w latach 2017-2018.....	43
Wykres 21. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019.....	43
Wykres 22. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w zł)	44
Wykres 23. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	47
Wykres 24. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017-2019.....	48
Wykres 25. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2017-2019.....	51
Wykres 26. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2017-2019	56
Wykres 27. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2017-2019.....	58
Wykres 28. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019.....	59
Wykres 29. Dane dotyczące grup roboczych w latach 2017-2019	67
Wykres 30. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019.....	68
Wykres 31. Liczba osób doznających oraz stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie konsultacyjnym w latach 2017-2019.....	69
Wykres 32. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta Puck na przestrzeni lat 2017-2019	74
Wykres 33. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie - w latach 2017-2019	74
Wykres 34. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2017-2019	76
Wykres 35. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019	81
Wykres 36. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	82
Wykres 37. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym na przestrzeni 2017-2019	83
Wykres 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019	86

Wykres 39. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2017-2018 (liczba osób) ..	88
Wykres 40. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2019 (liczba osób)	88
Wykres 41. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019.....	89
Wykres 42. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019	90
Wykres 43. Liczba odnotowanych interwencji związanych z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2017-2019	94

2. Spis tabel

Tabela 1. Przyrost naturalny w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019	14
Tabela 2. Udział ludności wg. ekonomicznych grup wieku w latach 2017-2019.....	15
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019.....	23
Tabela 4. Korzystający z instalacji techniczno-sanitarnych w % ogółu ludności w latach 2017-2019.....	24
Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie Miejskiej Puck w porównaniu do powiatu puckiego w 2018 roku	27
Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby przyznanych świadczeń w latach 2017-2019	35
Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019.....	36
Tabela 8. Powody udzielania pomocy i wsparcia rodzinom w 2019 roku.....	36
Tabela 9. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019	37
Tabela 10. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2019 roku.....	41
Tabela 11. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego na przestrzeni lat 2017-2019	42
Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	47
Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	47

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019	48
Tabela 15. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pucku wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019	56
Tabela 16. Dane dotyczące osób objętych pomocą grup roboczych w latach 2017-2019.....	68
Tabela 17. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni . 75	
Tabela 18. Odpłatność Miasta za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019	75
Tabela 19. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Pucka w latach 2017-2019 (z podziałem na wiek)	81
Tabela 20. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców Pucka w podziale na płeć oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych na przestrzeni lat 2017-2019	82
Tabela 21. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, okresowe i celowe na przestrzeni lat 2017-2019 (wraz z kwotą świadczeń w zł)	87
Tabela 22. Liczba i rodzaje stwierdzonych przestępstw w Pucku na przestrzeni lat 2017-2019	94

3. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie miasta i gminy Puck	12
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Pucka według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku).....	17
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie Pucka w latach 2017-2019.....	59
Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w Pucku, powiecie puckim oraz województwie pomorskim w 2018 roku.....	89

tel. +48 12 422 82 30

tel. kom. 534 303 240

e-mail: biuro@nowa-perspektywa.pl